

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Savinjske

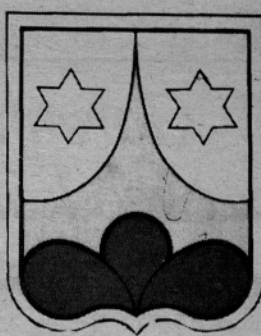
Leto XXII
Številka 11
November 1990

Cena 7 din

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

Dan, ko je umrla Zgornja Savinjska dolina

Leta in leta je bil 1. november dan, ko smo obujali spomine na svoje mrtve, niti ni pomembno, ali smo obhajali Dan mrtvih ali Vse svete. Vsa leta smo hodili s svečami in s cvetjem na grobove, otroci in sorodniki so se vračali domov, med svoje ljudi. Letos pa je bolelo srce ne le za mrtve, v nevarnosti, strahu in trepetu so se znašli vsi ljudje.

Katastrofalna poplava, ki je poleg porečja Savinje zajela tudi druge kraje, je najhujše prizadela prav Zgornjo Savinjsko dolino. Edinstvena apilska dolina, eden najlepših svetovnih biserov narave, je preprosto z eno besedo — uničena. Povodenj je ogrozila naselja in posamezne hiše ob vseh rekah, potokih, potočkih, hudournikih. Povsod, kjer je včasih tekla voda, kapljica za kapljico ponekod, se je v teh dneh voda spremenila v pošast, ki je rušila, podirala, odnašala in prinašala.

Četrtek, prvi dan

Ponoči je voda začela močno naraščati. Zakaj je prišlo do tako hudih poplav, ve zaenkrat samo narava. Groziti so začele vse vode v mozirski občini, na celotnem območju doline pa je začelo poplavljeni nekaj po peti uri. Približno ob devetih dopoldne je podivjana Savinja pretrgala vsakršno zvezo z Lučami, poplavlila tovarne v Nazarjah in tudi drugod po dolini, ogrozila domove, odnašala mostove. Divjanje vode je bilo v tem dopoldnevu nepopisno. Drevesa, ki so se lomila čez pol, železo, ki ga je voda ukrivljala kot nič, jezovi, ki se niso mogli zoperstaviti uničujoči moči, vrtnici, ki so v svoj ples potegnili vse po poti... Voda se je zaganjala iz enega brega na drugega, se včasih za trenutek umirila, da je lahko čez sekundo napadla še z večjo močjo.

Ljudje so nejeverno opazovali podivjane valove, predvsem pa reševali svoje imetje in svoja življenja. Popoldne je voda začela počasi upadati, organizirali so se gasilci in štabi civilne zaščite, vztrlelo je upanje, da je najhujšega konec. Škoda je bila že takrat ogromna.

Petek, drugi dan

Ob štirih zjutraj se je preko Črničva in Kranjskega Raka prebila v Luče ekipa geologov z radijsko postajo. Tako je bila vzpostavljena prva zveza z Lučami, ravno pravi čas, da so Lučani sporočili, da je voda v Podvolovljeku prebila naravni jez in da grozi celi mozirski občini. Jez se je pretrgal nekaj pred šesto uro zjutraj in še enkrat poplavlil Luče. Povsod tam, kjer je prejšnji dan drla voda, je v Lučah še enkrat prodrla skozi razbita okna, zamočila kleti in odnašala. Na Ljubnem in v Mozirju je narava že naredila svoje,

tam v četrtek ni bilo več tako hude škode. Vendar pa se je začela na Lučnici nova zajezeitev, ki je povzročila, da strahu še ni bilo konec. V spodnjem delu Zgornje Savinjske doline se je začelo stanje počasi normalizirati. Popoldne so prišli v Mozirje predsednik vlade Lojze Peterle ter minister Janez Janša in Miha Jazbinšek, oglašali pa so se tudi prvi ljudje, ki so spraševali, kaj v mozirski občini najbolj potrebujejo.

Agonije v Lučah pa še ni bilo konec. Vsak trenutek so pričakovali, da se bo podrl jez na Lučnici in trepetali za življenja. Postavili so straže ob Savinji, ob Lučnici in pri nekaterih plazovih. V takih stvareh so tudi trenutki lahko odločilni. Popoldne se je iz Luč javil dr. Anton Zuntar, ki se je z ekipo prebil v kraj peš. Poročal je, da je v Lučah stanje katastrofalno in pozval, da potrebujejo nekatere najnujnejše stvari, agregate, kruh, baterijske vložke. Spomnili so se tudi na cestno povezavo s Črno, tja so prepeljali najhujše bolnike iz Luč. Z vozili so se vračali v Luče nekaj po deseti uri zvečer in s sabo prinašali najnujnejše.

Po dolini pa so se začela prva očiščevalna dela. Blato, vejevje, kamenje, drevesa, skoraj ne moreš verjeti, kaj vse in koliko lahko odnese in prinese Savinja. V podjetjih, pri obrtnikih in posameznikih, povsod so brizgali curki vode in spirali, kar se je sprati dalo...

Sobota, tretji dan

Po noči groze in trpljenja ter po sončnem petkovem dnevu je v soboto ponovno deževalo. Na srečo pa je začelo vmes še snežiti in tako se je začelo upanje, da je vsega konec. Vendar pa se je pojavila nevarnost plazov. Trbiž, Rastke, pravzaprav je v vseh krajih in naseljih grozila drseča zemlja, ki je za sabo puščala vidno sled. Ponovno so padala drevesa, razpoke v zemlji so se širile, zemlja pa je neustavljivo drsela. Zopet so prihajale grozljive vesti o podrtih hišah, ogroženih domovih in življenjih, o cestah, ki jih ni bilo več. Mora je izgledala brez konca, strah se je ponovno naselil med ljudi. Še vedno so bili nekateri kraji odrezani, brez elektrike, skoraj povsod po dolini ni bilo vode. Delo na poplavljenih in poškodovanih objektih pa se je nadaljevalo. Tudi pomoč je začela prihajati iz vse Slovenije, pa tudi od drugod.

Strti in obupani ljudje so se začeli zavedati, začeli so delati za prihodnost. Zima je pred vrati, potrebno je urediti dom in ga zaščititi. Narava je kruto udarila, pa vendar so najvidnejše posledice tega udarca začele izginjati iz krajev in domov. Potrebno je iti naprej, so najbrž sklenili prizadeti Zgornjesavinjčani in obrnili hrbet prvemu novembru.

Urška Kolenc

MGA v Nazarjah povsem v vodi

Ocenjene škode

Ocenjevanje škode po poplavih v občini Mozirje še poteka. Vendar pa že sedaj lahko trdimo, da so te ogromne, ne le na stavbah, zemljiščih, tovarnah, mostovih in cestah, tudi bregovi rek so močno poškodovani. Za sedaj je zadnje poročilo občinskih organov na republiške (10. 11. 1990) v podjetjih takole:

PODJETJE	DIREKTNA	INDIREKTNA	SKUPAJ
GLIN	164.051.860	(11.680.000)	175.731.860
ELKROJ	193.276.000	22.500.000	215.776.000
MGA	160.890.000	50.800.000	211.690.000
ZKZ	3.000.000	—	3.000.000
CINKARNA	2.757.352	1.200.000	3.957.352
GOLTE	1.371.429	—	1.371.429
ISKRA	4.183.870	1.337.700	5.521.570
VEGRAD PE Lesna	3.422.689	—	3.422.689
RUDIS	357.717	—	357.717
GP TURIST	238.616	—	238.616
KOVINARSTVO	5.126.000	4.629.000	9.755.000
SAVINJA	7.910.847	—	7.910.847
DU	1.780.000	550.000	2.330.000
KOMUNALA	2.000.000	—	2.000.000
	550.366.380	92.696.700	643.063.080

Prva ocena škode na sploh z dne 9. 11. 1990 pa je:

	din	DEM
2.1. Vodno gospodarstvo	244,31	34,90
2.2. Stanovanjsko gospodarstvo	63,00	9,00
2.3. Komunalno gospodarstvo (DO Komunala in KS)	28,00	4,00
2.4. Promet	696,50	99,50
2.5. Zveze	14,20	2,03
2.6. Kmetijstvo	655,20	93,60
2.7. Energetika	16,00	2,29
2.8. Gozdarstvo	70,00	10,00
2.9. Industrija	643,06	91,86
2.10. Obrt	210,00	30,00
2.11. Ostalo	14,00	2,00
SKUPAJ:	2.654,27	379,18

Ocena sredstev, potrebnih za zavarovanje premoženja in preprečitev škode, bi v prvi fazi, skupaj z zagonom proizvodnje znašala 1.227,00 mio din.

V poročilu z dne 7. 11. 1990 sporoča občina tele podatke o škodi:

1. poplavljenе hiše in gospodarska poslopja:	
— število hiš, ki se dajo sanirati	460
— število trajno poškodovanih hiš	37
— skupno število	497
2. poplavljenа podjetja, obrtne delavnice, ustanove in drugi objekti:	
— število objektov z možnostjo sanacije	62
— število trajno poškodovanih objektov	2
— skupno število vseh objektov	64
3. poplavljenе površine vseh zemljišč v ha	270
4. poškodovani in uničeni mostovi:	
— število poškodovanih mostov na regionalnih, lokalnih in krajevnih cestah	17
— število uničenih mostov	18
— število poškodovanih in uničenih mostov	24
— število uničenih brvi preko Savinje, Drete	12
5. poškodovane komunikacije:	
— število in dolžina (v km) poškodovanih cest 20-km regionalnih cest, 70 km lokalnih cest	550
— dolžina poškodovanih gozdnih cest (v km)	550

Podatke moramo smatrati kot nedokončne, saj se škode še vedno znova pojavljajo, predvsem gre za zemeljske plazove, teh je na vseh koncih kar veliko. Seveda bo še trajalo, da bo slika o nesreči in njenih posledicah povsem jasna in točno ocenjena.

A. V.

Pomoč velenjskih rudarjev

Za velenjske rudarje in Velenjčane že od nekdaj velja, da so ob najrazličnejših nesrečah po Sloveniji in drugod med prvimi priskočili na pomoč, z denarjem in delom. Spomnimo se samo Kozjanskega in Zibike, pa občine Laško in krajevne skupnosti Breza in še in še bi lahko naštevali. Tudi ob nedavni vodni ujmi v Zgornji Savinjski dolini njihova solidarnost ni odrekla. Tokrat pomagajo štiričlanski družini Marjana Rakuna, ki mu je narasla Ljubnica odnesla novo stanovanjsko hišo in porušila staro. Prvo pomoč so mu izročili kmalu po nesreči, obenem pa obljubili, da mu bodo pomagali zgraditi novo hišo. Rečeno storjeno in z gradnjo so že pričeli. Krajevna skupnost je uredila vse v zvezi z zemljiščem, za dokumentacijo je poskrbel velenjski Zavod za urbanizem, brezplačno seveda, svoje je prispevala mozirska občina, ki je dokumentacijo potrdila in oškodovanca oprostila vseh dajatev. Dela so že stekla. Delavci zunanje gradbene dejavnosti, ki so do konca tedna že vili prvo ploščo, želijo pa, da bi vsa dela dokončali do pričetka poletja; hiša bo zgrajena na ključ.

L. O.

Rdeči križ za prizadete

V nesreči spoznaš prijatelja... To bi lahko rekli za organizacijo, ki vedno priskoči na pomoč ljudem v stiski, lahko bi rekli, da gre za prijatelja, ki ne stoji ob strani v času hudih nesreč, ne ugotavlja, ampak ukrepa. Tudi naš občinski odbor Rdečega križa je ob poplavi storil več, kot je v takšnih prilikah običajno.

Ko ljudi prizadene huda stiska, se v obupu ozirajo okoli sebe za pomočjo, za dobro besedo in za izhod iz težav. Če smo že poudarili, da nudi prvo pomoč dober sosed, potem sledijo morda bolj učinkovito organizacije, kot gasilci in seveda Rdeči križ. Slednji ima povsod svoje ljudi, ki so pripravljeni priskočiti na pomoč ljudem v nesreči. Že tolikokrat je bilo tako!

Tajnica občinske organizacije Rdečega križa Marija Ježovnik nam je povedala nekaj osnovnih ukrepov za omiljenje hudih doživetij ljudi na poplavljenem območju naše občine.

Takoj, ko je bilo jasno, da grozi katastrofa, se je sestalo predsedstvo občinskega Rdečega križa, ki ga vodi dr. Franc Širko. Svoj sedež so prenesli na štab TO, kjer je deloval tudi štab za ukrepe v dani priliki. Tam so obstajale edine zanesljive zveze s sicer odrezanimi kraji doline. Takoj so pričeli z zbiranjem blaga in predmetov, ki so primanjkovali na poplavljenem območju. Že v noči od 1. na 2. novembra so pričele prihajati prve pošiljke pomoči. Tako so nekateri celjski zasebni trgovci pripeljali razno blago in prehrano oziroma živila. Med te prve darovalce so se vpisali: Čebelica Celje, Evroday (Zvone Perlič) Celje, Zvonček iz Celja, Plemič Teharje, Mikimavz Celje, Lešer, Lopata, Diskont Jagoda, Lopata, Minimarket Škrabl, Celje, Savinja Mozirje, Pekarna Brglez na Vranskem in Merx, pekarna. Vse blago so takoj odpravili tja, kjer so ga potrebovali. Radin iz Radenc je poslal do Črne 21.000 l pijače Radin za Luče.

Rdeči križ ima vedno zaloge raznih oblačil in posteljnine, vse, kar so imeli, so odpremili na kritična območja Luč in Podvolovljeka iz Črne preko gorske ceste pod Raduho. Prevoz so opravili pripadniki naše armade, ki so s svojimi terenskimi vozili vzpostavili neke vrste cestni most med Črno in Lučami. Tu je posebej treba poudariti izredno prizadevnost mladih vojakov, saj prevoz po tako nevarnih cestah zahteva že izurjene voznike, poleg vsega pa je že zapadel prvi sneg v višinah. Takoj, ko je bilo jasno, da kakšno naravno nesrečo gre, so pričeli ljudje od povsod prinašati oblačila in obutev Rdečemu križu v Mozirju. Tako je tudi Rdeči križ iz Celja poslal tovornjak oblačil, posteljnine in obutev v Mozirje. RK Šentjur in Šmarje pa sta nakazala denarno pomoč, ta še vedno prihaja od povsod. Tudi Republiški RK jo namerava poslati. Od tam smo že dobili pošiljko blaga in zdravila, ki so bila poslana iz Avstrije kot pomoč našemu območju. Lahko torej trdimo, da nismo v nesreči ostali sami!

Kako v naprej? Delo občinskega odbora poteka skladno s službo socialnega skrbstva. Rdeči križ pa še naprej zbira pomoč za prizadete v obliki posteljnine, obutev, oblek in pohištva. Tudi predmeti bele tehnike so iskani, saj je nekaterim družinam voda odplavila vso opremo. Da bi naloge potekale nenehno, skrbi tajništvo odbora in člani predsedstva na sedežu RK v Mozirju (telefon 831-741) do 14. ure in nato na štabu TO v Mozirju (telefon 831-000).

A. VIDEČNIK

SN objavljajo

Huda ura v Mozirju

Česa takega ne pomnijo najstarejši ljudje

Opustošenje ob potoku Ljubija

Ali so ogromna sredstva, vložena v vodno zajetje, porabljenā zaman?

Nekdanje vodne naprave

Vodna pravica je bila ustavna pravica in je ni bilo mogoče kar enostavno preklicati ali vzeti

str.

2

3

8

V Gorenju koncernu za več kot 50 milijonov škode

Že prve ocene posledic katastrofalnih prvonovembrskih poplav so pokazale, da bosta nazarski Gorenjevi podjetji Mali gospodinjinski aparati in Glin med najbolj prizadetimi na Slovenskem. Zadnji natančnejši izračuni to le še potrjujejo. V Gorenju koncernu, kjer sta zaradi izpada proizvodnje posredno prizadeta tudi Gospodinjinski aparati in Procesna oprema, je bo za več kot 50 milijonov mark, na dlani pa je, da številke še niso dokončne. V Malih gospodinjinskih aparatih jih bo odpravljanje posledic poplav stalo vsaj 212 milijonov dinarjev (tolikšna je vrednost njihove polletne proizvodnje), v Glinu pa blizu 175 milijonov. Tudi tem zneskom bo treba prišteti stroške, ki se še pojavljajo pri ponovnem usposabljanju proizvodnih procesov.

»Marsikaj smo uspeli urediti, nekatera bolj zapletena opravila pa so še pred nami, saj jih ni možno opraviti na hitro. Pred dvema letoma smo namestili za 25 milijonov mark nove opreme dvajsetih različnih izdelovalcev. Letos naj bi po planu povečali proizvodnjo za polovico in je 85 odstotkov izvozili. Prišli smo že do 40 odstotkov. V novembru in decembru bomo z delovnimi sobotami, z nekaj nedeljami in s prazniki skušali doseči načrtovani izvoz. Kljub vsemu računamo, da bomo vmes izgubili enomesečno proizvodnjo v vrednosti 8 milijonov mark. S pomočjo vzdrževalcev iz Gorenja in z izjemno požrtvovalnostjo naših delavcev smo opravili pomembno delo in tudi dovolj strokovno, saj bi sicer lahko povzročili še več škode. Sredi tega tedna naj bi proizvodnja ste-

kla po programu,« je povedal direktor Malih gospodinjinskih aparatov Jože Kuder.

Tudi v Glinu poudarjajo izjemen delež, ki so ga k odpravljanju posledic poplav prispevali zaposleni. »Pod vodo sta bila obrat žagrarstva in surovih ivernih plošč, veliko škode je na tehnologiji, reprodukcijem materialu, zalilo je precej surovih ivernih plošč in odpravilo uvoženo hlodovino. Le malo lesa smo uspeli poloviti. Po 14 dneh smo začeli proizvodnjo iveric, tačas pa se pri delnih zagorih drugih delov proizvodnje pojavlja še precej težav«, pravi pomočnik direktorja nazarskega Glina Darko Bele.

V vodstvu Gorenje koncerna poudarjajo, da je bilo pri postopnem usposabljanju proizvodnje doslej veliko opravljenega. »Sedaj bo najbolj kritično pri zagotavljanju denarja za normalno oskrbo nadaljnje proizvodnje. Obrnili smo se na vse poslovne partnerje doma in na tujem in naleteli na zelo ugoden odziv. Na vsak način skušamo ohraniti izvozno proizvodnjo in s tem trg. Pri tujih partnerjih smo z vsem, kar smo opravili po tej nesreči, dosegli še dodatno zaupanje. Če pa se bo sedaj zataknilo pri usposabljanju normalne proizvodnje, bomo vse to izgubili. Zato upravičeno pričakujemo pomoč bank, solidarnostnega denarja in republike, ki naj bi nas vsaj za naslednje tri mesece oprostila plačila prispevkov in davkov,« je povedal podpredsednik Gorenje koncerna Mitja Jenko.

Janez Plesnik

Uporabnost mulja

Posebej opozarjamo na uporabnost mulja, ki se zbira po čiščenju poplavljenih prostorov in dvorišč. Odsvetujemo uporabo mulja na vrtovih, kjer se goji zelenjava, ter njivskih površin, saj se v mulju nahajajo različne odpadne snovi, ki so bile odplaknjene iz kanalizacij, industrijskih dvorišč, proizvodnih poslovnih prostorov ipd., ter so lahko agresivne (kisline, lugi), strupene (rastlinski strupi) in okužene z bolezenskimi klicami. Priporočamo uporabo mulja, kot nasipni material na površinah, ki jih nato zatravljamo.

Steiner Franjo in Podrižnik Jože

Že v zadnji številki Savinjskih novic smo nakazali, da namepravamo prej ali slej preiti na naročnino. Če smo se na vseh področjih odločili za tržno gospodarstvo, je tudi za Savinjske novice edina možna pot, da se potrdijo še na enem področju — na področju prodaje. Nič kolikokrat smo že slišali, da nas radi berete in da komaj čakate, da Savinjske novice pridejo v vašo hišo, kajti dejstvo je, da toliko novic iz naše doline ne boste našli v nobenem drugem časopisu. Z naročnino za Savinjske novice boste to samo še enkrat dokazali. In kaj vam lahko mi obljubimo? Na vsak način še večjo odprtost, pa resen pristop do obravnavanja tem, ki se jih bomo lotili in nenazadnje redno izhajanje. Prepričani smo, da vam ne bi bilo vseeno, če bi Savinjske novice prenehale izhajati, saj so postale že skorajda zaščitni znak naše doline. Zato vas vabimo, da postanete naročniki Savinjskih novic.

Po novem letu bodo Savinjske novice prejemale samo naročniki. Zato že danes izrežite naročilnico in jo v kuverti ali nalepljeno na dopisnico pošljite na naslov Savinjske novice, Mozirje 63330.

Naročam časopis Savinjske novice

Ime in priimek
Naslov
Poštna številka, kraj
Podpis

Naročilnico izrežite in jo v ovojnici ali nalepljeno na dopisnico pošljite na naslov Savinjske novice, 63330 Mozirje.

Takšno je bilo na mozirskem sejmišču

Kako izsušiti vodo

Natančna navodila lahko poda le strokovnjak po ogledu vsakega objekta posebej, kljub temu pa priporočajo nekaj ukrepov.

Iz prizadetih zgradb je potrebno odstraniti vse gradbene elemente, ki so močno navlaženi. S tem so mišljeni notranji ometi, lesene talne konstrukcije z nasutjem in toplotno izolacijo. S tem bi pospešili izsuševanje vitalnih delov zgradbe. Prizadete prostore je potrebno ogrevati. V objektih, kjer je centralno ogrevanje, je treba zagotoviti intenzivno ogrevanje, v kotlovnica pa je potrebno očistiti vso instalacijo in jo osušiti.

Izolacijske plošče kotlov je potrebno odstraniti in osušiti izolacijo. Posebej skrbno je treba osušiti električne naprave, elektromotorje obtočnih črpalk, pogone raznih ventilov in regulacijske elektronske omarice.

Temperaturo v kotlih je potrebno dvigniti na 70—80 stopinj Celzija in jo spustiti v radiatorje prostorov, ki jih sušimo. S tem bomo dvignili površinsko temperaturo zidov in omogočili izhlapevanje vlage. Istočasno pa moramo take prostore intenzivno zračiti. Najboljše je, da pustimo, da se prostor dobro ogreje, nato odpremo vsa okna in vrata na preprih, jih nato zapremo ter ponovno grejemo. Postopek ponavljamo, dokler se prostori ne osušijo.

Ker pa so običajno instalacije narejene tako, da ogrevajo več etaž, privijte ustrezne termostatske radiatorske ventile, kjer je to možno. Kjer pa so samo ročni radiatorski ventili, zapremo nekaj

radiatorjev, enega ali dva pa pustimo odprta in odpremo notranja vrata vseh prostorov v etaži. Tako bomo preprečili pregrevanje ostalih prostorov v objektu in prihranili precej energije.

V objektih, ki nimajo centralnega ogrevanja, preverite, ali električna instalacija prenese priključitev večih električnih kaloriferjev. Pri preobremenitvi električne instalacije obstaja velika nevarnost požarov. V kolikor varovalka ob priključitvi kaloriferja izključi, je instalacija preslaba. Postopek sušenja je enak kot v objektih z vgrajeno centralno napeljavo.

V prostorih, kjer so bile poplavljenе peči na trda goriva, predvsem lončene, je potrebno osušiti peč s počasnim kurjenjem, najprej s papirjem in nekaj trskami, da se peč sama osuši skozi dimnik. Takojšnje močno kurjenje peči bi povzročilo poškodbe, ki so lahko smrtno nevarne. Skozi nastale razpoke lahko v prostor uhaja strupen plin ogljikov monoksid. Uporabne so tudi plinske peči, ki pa pri zgorevanju porabijo mnogo kisika in niso primerne za prostore, kjer se ljudje zadržujejo dalj časa.

Kljub notranjemu ogrevanju bo v zimskih temperaturah občasno v zunanji plasti sten prišlo do zamrzovanja vode in v mnogih primerih tudi do zamrzovanja te plasti. Edini nasvet je zaenkrat ta, da naj se zunanji ometi ne odstranijo, saj s tem prenesemo večji del zamrzovanja oziroma poškodb v ta omet.

URŠKA KOLENC

Most solidarnosti

Enkrat je že zapisano, da vseh oblik pomoči posameznikov in številnih organizacij od vsepovsod ni moč niti zbrati niti vseh objaviti. Zato ne smejo biti užaljeni tisti, ki v tem trenutku (nenamerno) ne bodo omenjeni; priložnost bo kdaj drugič. Veliko več je namreč vredno potrditev splošne solidarnosti, še največ nemara sreča in veselje vseh prizadetih ob spoznanju, da so kljub vsem razprtijam in razmeram, kakršne koli že so, povsod okrog še dobri ljudje, da človeška dobrota vendarle (skoraj) ne pozna meja.

Ob vsem tem in še čem moramo omeniti akcijo televizije Slovenije in treh največjih slovenskih dnevnikov, ki

je s televizijsko oddajo ogromno pomagala. Tudi tu darovalcev ni moč naštetih, skupaj so zbrali skoraj 2 milijona in 300.000 dinarjev, pomoč pa še prihaja. Akcija »Dober sosed ti varuje dom« je torej uspela, načrtujejo še nove. Omeniti velja še akcijo »Most solidarnosti«, za katero so se odločili na uredništvu »Dela« in želijo z njo in s pomočjo bralcev zgraditi most na Ljubnem ob Savinji, ki je za prebivalce v zgornjem delu doline in za odpravljanje posledic ključnega pomena, zgrajen pa naj bi bil do pomladi. Izkazali so se in se še bodo slovenski vrtnarji z delom v opustošenem Savinjskem gaju, sicer pa — res je nemogoče vse naštetih, vsem je ta hip moč reči le HVALA!

Delavci v MGA pri čiščenju

Huda ura v Mozirju

Povsod v naši dolini je bilo v času katastrofalnih povodni hudo, ponekod bolj, drugod spet manj. Vendar, česa takega ne pomnijo najstarejši ljudje in tudi zapisi o takšnih poplavih ne pričajo.

Že med samo poplavo je bilo jasno, da bo tudi v Mozirju in sploh na območju mozirske krajevalne skupnosti veliko škode. Sedaj, nekaj dni po najhujšem, je mogoče trditi, da je ujma naredila več škode, kot je sprva izgledalo.

Vsi smo več ali manj govorili le o Savinji, Trnavi in Mozirnici, kot da bi Ljubije ne bilo. Pa je tudi slednja pokazala zobe in je pustila za deročo vodo pravo upoštevanje. Nekoč tako romantičen Libijski graben je dejansko en sam hudournik, cesta zbrisana, v zgornjem delu je odneslo nekaj vikendov, Ružmanova domačija ima le malo trdnih tal okoli, od Mlačnika pa do Ferberja je več korit Ljubije, ceste pa le za pedenjo. Podoba je strašna! Tudi na desni strani Ljubije je nekdanje lepe njive spremenilo v nasip vsakovrstne nesnage in proda. Sedovškova domačija je odrezana, saj je odneslo škarko s mostom vred, pri Spolovenški je odneslo gospodarsko poslopje in zemljo do samega laporja, nasproti Pezdela je ob mostu odtrgalo cesto, pri Ropeju pa kar del hiše in okoli pustilo pravo razdejavanje. Vsega se pač ne da naštetih, ni še konec težav, saj se pojavljajo povsod po Lepi njivi plazovi, ki ogrožajo poslopja in ceste. Nekaj teh naj navedemo. Pri Krpuhu se dajejo s plazom neposredno za stanovanjsko hišo, tudi na travnikih je več odtrglin. Plazovi so tudi proti Šmihelu, kjer je ogrožena cesta Mozirje — Šmihel, pa tudi na Kolovratu ni kaj boljše. Skratka, slika, ki se opazovalcu nudi, je strašna!

Že jutraj, dne 1. novembra je Trnava dala slutiti najhujše. Domačini dobro poznajo ta zahrbtni potok, ki je že tolikokrat povzročal škode. Tudi Mozirnica je pri Kopelcah naredila svoje, saj so tam vodarji, ki urejajo most za obvoznico, milo rečeno, pretok potoka tako otesnili, da se je kmalu pokazalo prav tam ozko grlo. Krajani so takoj stopili zelo enotno v bran svojih domov. Pa vendar, že takoj po 7. uri jutraj je bilo jasno, da bo poplava. Potem, ko je Trnava nad Jurčim prestopila korito, je voda drla proti transformatorju pri Hriberški. Se huje je bilo, ko je zaradi nizkega mostu za gostilno Pod Lipo voda plusnila prek bregov s tako silo, da je za občinsko stavbo dobesedno drlo, kot dere običajno Savinja. Hkrati je slednja preplavila ves Gaj in velik del Lok, most preko Savinje pa je bil v resni nevarnosti. Struga Savinje je postajala vse širša in videti je bilo, da trga cesto na levem bregu, hkrati pa je voda drla po Lavah. V največji nevarnosti je tedaj bila družina v hiši, ki jo je Savinja že skoraj spodjedla, zato so jo morali s čolnom reševati, kar je bilo izredno težko in nadvse nevarno opravilo, saj bi čoln kaj lahko potegnilo v deročo strugo.

Opisovanje dogajanja tega in naslednjega dne bi zahtevalo kar več strani časopisa. Po tem, ko se je voda v glavnem umaknila v strugo, je bilo videti šele prave posledice ujme. Nekdanja struga od Maroltove žage proti Podsedenskovemu mlinu je izginila, ogromne količine vse vrste naplavin je bilo vsepovsod, celo deli dimnika so bili vidni, verjetno od podrtih hiš na Ljubnem. Savinjski gaj pa, milo rečeno, uničen! Mozirje je bilo v kritičnem dogajanju odrezano od zgornje doline in delno tudi od drugih krajev v spodnjem toku Savinje.

Kako ocenjuje dogajanje predsednik KS Mozirje, inž. Rade Rakun.

»Še danes ne vemo, kaj se dogaja v nekaterih predelih naše krajevalne skupnosti, saj so mnogokje ljudje še odrezani od središča. Dejstvo je, da gre za pravo katastrofo! V prvi vrsti gre pohvaliti, poudarjeno pohvaliti, naše gasilce, ki so povsod na kritičnih mestih reševali, kar je bilo mogoče! Pokazali so skrajno me-ro osebnosti požrtvovalnosti in prizadevnosti, sicer pa se o njihovem deležu pri reševanju sploh ne more dovolj povedati. Mislim, da smo spoznali spet enkrat, kaj pomeni naša gasilska organizacija, ki nikoli ne zataji. Drugo kar je preprečilo še večjo škodo, pa je sodelovanje sosedov, ki je bilo spontano in zelo učinkovito. Spet se je pokazalo, kaj pomeni sosedu sosed! Nad pričakovanji so delali tudi operativni delavci Elektra in PTT. Ti so omogočili s hitrimi popravili, da so ljudje kmalu imeli elektriko in telefonske zveze, pač tam kjer je to sploh bilo mogoče, kajti ponekod bodo potrebna obsežna popravila. Tako je pomirjujoče delovalo na preplašeno prebivalstvo dejstvo, da niso bili povsem odrezani, vsaj za trg Mozirje to velja. Težave so bile z oskrbo z vodo, saj je vod preko mostu iz Lok bil uničen, nekatera črpaliska zalita, bili pa smo tudi brez toka. Vse to je pač povzročilo, da nekateri predeli tri dni niso imeli pitne vode. Naši delavci — vodovodarji, so delali noč in dan, tudi oni zaslužijo priznanje. No, ko je enkrat delovala oskrba z elektriko, je bilo na manj poškodovanih predelih mogoče še slediti satelitski televiziji, tudi to je prineslo v

naelektreno vzdušje nekaj sprostitev! Je pa seveda tako, da bomo posledice odstranjevali še dolgo, ne morem reči, kako dolgo še! Ko že govorimo o ujmi, potem lahko rečem, da bi ta verjetno ne bila v takem obsegu, če bi vse vodne naprave bile ustrezne in v redu. Ljudje so nenehno opozarjali, da je urejanje voda marsikje pomanjkljivo, pa smo vedno dobili od pristojnih lakoničen odgovor, da pač ni denarja. Tudi v tem pogledu nas je dogajanje zadnjih dni zelo izužilo. Pa še to, regijske službe so kaj malo storile za odpravljanje posledic poplave. Razni krizni štabi so sicer res zasedali, le kaj prida koristi od sej ni bilo, vsaj tu na ogroženem območju jih nismo čutili. Če bi samoorganiziranosti ne bilo in krajevnih dejavnikov ne, bi stvari bile še znatno huje. Spet je ena od dragih šol za nami.

In res je, morda bo nazadnje pridobljeno znanje in izkušnje le kažipot nekaterim službam, da je treba preprečevati in ne reševati, potem ko že nastane škoda.

A. VIDEČNIK

Uporabnost živil, ki jih je zalila voda

Za živila in jedi, ki jih je zalila voda, površinska ali talna, velja higiensko in zdravstveno pravilo, da uporabnost določamo po naslednjih kriterijih:

— Živila in jedi pakirana v pločevinkah (trajne konzerve) ali v neprodušno zaprtih posodah, kot konzervirano sadje in zelenjava, kakor tudi ustekleničene pijače, kompoti ipd., — so uporabna, če se zunanja embalaža temeljito mehanično očisti in spere s čisto vodo.

— Gomoljnice (krompir) in sadje, pšenica, ječmen, fižol v zrnju, je pred uporabo temeljito mehanično očistiti, sprati z čisto vodo in posušiti.

— Zamrznjena surova živila, kot so meso, zelenjava in razni sadeži, so uporabna, če niso bila odmrznjena in mehanično onesnažena, odnoso- zali z vodo.

— Živila, ki so bila odmrznjena zaradi prekinitve električnega toka, je možno takoj uporabiti, če so temeljito termično obdelana. Gotova jedila lahko nato tudi zamrzemo.

— Moka, sladkor, testenine in podobna živila, ki jih je zalila voda, so neuporabne za prehrano ljudi. Isto velja za druga neembarirana živila, kot so suhomesnati in mlečni izdelki (salame, klobase, siri idr.). Brez pridržkov pa so neuporabne vse vrste neembariranih živil, če jih je zalila voda pomešana z naftnimi derivati, odpadnimi olji ali kemičnimi sredstvi, ki so agresivna in strupena.

Steiner Franjo in Podrižnik Jože

15. dan po poplavi

Na občini v Mozirju deluje v stalni pripravljenosti štab za ukrepanje po vodni ujmi. Tudi Izvršni svet SO Mozirje skrbno spremlja dogajanja in sproti ukrepa, koordinira in naroča razne naloge za omilitve oziroma odpravo nastale škode v dolini. Glede tega je v nenehni zvezi z ustreznimi dejavniki v republiki in regiji. V razgovoru s podpredsednico IS SO Mozirje Marijo Vrtičnik smo lahko ugotovili, da je sodelovanje med odgovornimi znotraj občine zelo dobro in uspešno. To velja predvsem na ravni občina — krajevne skupnosti. Na sploh je pripravljenost za sodelovanje velika, to pa pomeni, da je pričakovati vidne uspehe pri odpravljanju posledic katastrofe. Seveda hitro to ne gre, saj so škode izredno velike tako na komunikacijah, kot tudi na zgradbah in sploh povsod na poplavljenem območju.

Marija Vrtičnik je v prvi vrsti poudarila veliko požrtvovalnost prostovoljnih gasilcev, ki so domala na vseh ogroženih mestih storili, kar je bilo v njihovi moči. Tudi štabi Civilne zaštite v krajevnih skupnostih so v povezavi z občinskimi naredili največ, kar so pač v danih okoliščinah sploh lahko. Le hitra koordinacija je lahko zagotovila učinkovitost ukrepov. Seveda je ob tem treba reči, da so v glavnem ljudje dobro sodelovali v prizadetih krajih in pomagali drug drugemu. Soseska pomoč je pač vedno prva, posebno je to prišlo do izraza v predelih, ki so bili od samega začetka ujme odrezani od središč. Potem, navaja Marija Vrtičnik, izredno zavestno občinskega odbora Rdečega križa, ki je s krajevnimi odbori takoj pristopil k zbiranju pomoči za najbolj prizadete. Ljudje so se lepo odzivali tej človečni akciji. Morda je res, da ponekod v večjih središčih ni tega čuta za medsosno pomoč in mnogi, ki niso bili nič prizadeti, so le opazovali nesrečo drugih ... Takšni smo pač ljudje.

Kako prihaja pomoč? Marija Vrtičnik je povedala, da so nekatere občine takoj ponudile pomoč tako v materialu, kot tudi v ljudeh. Omeniti velja da so celo beograjski komunalci ponudili skupine za odpravljanje posledic poplave. Republika za sedaj še ni gmotno podprla velikih stroškov za odpravo posledic poplave, je pa sprostita blagovne rezerve za živila in nafine derivate. Zanimivo je, da je carinska služba kar najhitreje ponudila carinske olajšave za nabavo opreme, ki je bila v poplavi uničena ali poškodovana. Tudi ta ukrep je dobra pomoč podjetnikom, ki morajo nabavljati nadomestne dele ali stroje zunaj naših meja. Na občini menijo, da je s

strani republike gmotna pomoč le prepočasna, saj stroški naraščajo, občina pa nima denarja za pokritje. Menijo, da je počasnost v tem primeru lahko usodna. Veliko je vseh vrst ogledov in opažanj, malo pa je ukrepov, čeprav je sodelovanje z republičkim štabom Civilne zaštite dobro.

Armada je priskočila na pomoč tam, kjer je to bilo potrebno, in njej gre zahvala za prve Transporte najpotrebnejšega v Luče. Tudi most čez Savinjo na Ljubnem so kaj hitro usposobili, naredili so vojaško izvedbo, ki bo služila do postavitve ustreznega, stalnega mostu.

Podjetja so ravnala dovolj samozastito, menijo na občini. Tu je treba poudariti prizadevnost delavcev Glin, MGA, Elkraja in drugih. Seveda so nekatera takojšnja dela zastala, ker ni bilo nekaj časa elektrike. Na sploh pa so v podjetjih najhitreje odpravljali posledice, kolikor so jih sploh mogli, da bi lahko začeli z rednim delom.

Komunikacije so sedaj zasilno urejene, tako poteka promet proti Ljubnem in naprej proti Lučam po zakrpanih mestih, pa vendar je mogoče. Zelo veliko so si po krajevnih skupnostih prizadevali za oskrbo s pitno vodo, najtežje je glede tega bilo na Rečici. Seveda je tisto, kar so sedaj krpali, potrebno obnoviti, to pa bo še trajalo in stalo bo veliko denarja...

Omeniti velja še zdravstveno in preventivno službo. V Lučah so množično cepili ljudi proti gripi, sicer pa so skrbno pazili, da ni prišlo do okužb in širjenja nalezljivih bolezni. To pa v takšnih okoliščinah, kot so v dolini bile, ni lahka naloga.

Republiške strokovne službe so pomagale posebno pri številnih zemeljskih plazovih, za sedaj je možno le ugotavljati obseg, ukrepati pa ni možno, dokler se strokovno ne določi način sanacije. Ker se zemlja še ni umirila, menijo na občini, ni mogoče učinkovito ukrepati, to pa ne pomeni, da se o vsakem primeru ne vodi računa.

In na koncu je Marija Vrtičnik poudarila, da je takoj od samega začetka veljalo izredno stanje, kar pomeni zaostreno ukrepanje tudi v varnostnem pogledu. Žal pa pristojni za te naloge niso bili dovolj učinkoviti in dogajalo se je, da so mnogi zlorabljali nesrečo drugega in, milo rečeno, kradli. To je žalostno in bi moralo imeti posledice, ki so v pravni državi običajne. Ljudje vedo za marsikatero zlikovca, pa ne prijavijo kraje. Mnogi so znani in lahko pričakujejo roko pravice. Sicer pa, kaj je hujše, sodnik ali slaba vest!

A. VIDEČNIK

Tudi takšni smo

Kako veličastna je človeška dobrota, so v minulih dneh v največji in najlepši obliki občutili prebivalci Zgoranje Savinjske doline, predvsem najbolj prizadeti, ki so si komaj rešili življenje in ostali dobesedno brez vsega premoženja. Nemogoče je omeniti vse dobre ljudi v dolini sami, pa v sosednjih občinah, v vsej Sloveniji in tujini, ki so tako ali drugače priskočili na pomoč in lajšali hudo gorje Zgornjesavinčanov. Najlepše to opišejo solze sreče, sreča v očeh, ki so bile še nekaj prej polne obupa in nemoči. Ob takih dejanjih je vsaka beseda odveč. Ni besede, ki bi bolje izrazila hvaležnost in srečo.

Žal smo ljudje, takšni in drugačni. »Drugačniji« je res malo, vendar so. Težko je najti tudi besede obsodbe za tiste, ki so v najhujših trenutkih izkoriščali nezno stisko, ki jo je mnogim prizadejala podivjana narava. Izkoriščati nesrečo drugega v svoj prid je zame greh nad grehi, človeška zloba, pokvarjenost srca in duše brez primere. Nemogoče je mogoče. Nemogoče je namreč verjeti, da nekdo v trenutkih najhujše stiske, ko sokrajan v obupu rešuje, kar rešiti sploh še more, brezobzirno »pospravljaja«, kar je voda poplavlja ali naplavlja, naj bo ob stanovanjskih hišah, zasebnih delavnicah, podjetjih. Le kakšno srce mora imeti človek, ki pridno nabira drva, za zimo že pripravljene, in jih

vozi domov; sosed, ki so mu podivjane vode uničile stanovanje, ga natopile in razmočile, pa ostaja brez njih. Ne more se ogreti, ne more sušiti stanovanja, enega samega polena nima, zima pa je pred vrati. Kdo ima srce krasti človeku, ki mu je menda prišel pomagat? Kdo ima srce ukrasti šivalni stroj, ki ga je gospodinja postavila pred svojo lastno hišo, da bi se vsaj osušil? Kdo ima pravico okoriščati se s pomočjo, ki je namenjena tistim, ki so ostali brez vsega, pa v času hude stiske, reševanja in velikih naporov nima časa in niti noče kopiciti pomoči, pa jo še kako potrebuje. Še so primeri, a jih ne bom našteval, enostavno me je sram.

Naj mi oprostijo dobri ljudje iz domače in sosednje občine, ki so najdene predmete vozili v Mozirje in skušali poiskati lastnika, naj oprostijo vsi ostali res dobri po srcu in duši. Za tisto manjšino opravičila ni. Takšna ali drugačna kazen za tiste, ki so jih odkrili, bo zaslužena, ne bo pa sprala sramote; naj se smejejo tisti, ki so prišli, vzeli in odšli — nesrečo in stisko jim privoščim, pa ne prav zares, le pomislijo naj in se skušajo vživeti v kožo tistih, ki so jim kradli. Naj kradajo v »normalnih« razmerah, če že morajo, naj pa ne izkoriščajo nesreče sočloveka. Roke bi sekal.

Janez Plesnik

Gasilska vaja v mesecu požarne varnosti na Černivcu

Zbiranje pomoči

Na 16. dan po poplavi v naši dolini so pri Občinskem Rdečem križu v Mozirju še zelo zaposleni z zbiranjem pomoči, ki prihaja od vseh strani. Če smo poročali v drugem sestavku o takojšnji pomoči, ki so jo nekateri nudili že prvo noč poplave, je tajnica OO RK Mozirje Marija Ježovnik povedala, da so se tako ljudje kot podjetja dobro izkazali pri nudenju gmotne in vsakršne druge pomoči prizadetim po poplavi. Pomembna pomoč je sedaj v pohištvu, posteljnini, beli tehniki in živilih in prav ta prihaja dnevno. Razveseljivo je bilo, da so zelo potrebno pomoč pripeljali v treh kombijih iz Zagreba v imenu dobrodelne adventistične organizacije ADRA; to so iz Mozirja usmerili kar na Ljubno. Nekateri izražajo željo pomagati konkretno prizadetemu ali prizadetim, tako je bilo tudi s pomočjo iz Avstrije, ki so jo neposredno prepeljali kar v Luče. Seveda se to pojavlja marsikje, namreč, da želijo ljudje pomagati nekomu osebnemu. To je žal posledica slabih izkušenj iz preteklosti, ko je marsikatera pomoč bila zlorabljena.

Naj naštejemo nekaj darovalcev, ki so namenili pomoč preko občinskega odbora RK.

Savinja Mozirje, prehrana, Žito Ljubljana, prehrana, Krajevni odbor RK Brnik, 3500 kg ozimnice, Rudnik Velenje, 90 ton premoga, Mesno predelovalna industrija Novi Sad, mesni izdelki, Krščanska demokratska stranka Turnišče, ozimnica, KO RK Blejska Dobrava 3 tovornjake pohištva odlične kakovosti, bele tehnike in še 20.000 din gotovine, Alpina Žiri je pripeljala čevlje, preko RO Slovenije je obljubljena večja količina gradbenega materiala,

Opustošenje ob potoku Ljubija

Mar so ogromna sredstva, ki so bila vložena v projekt izgradnje vodnega zajetja in cevovoda za dotok pitne vode v Velenje porabljena zaman? Morda bi si morali postaviti drugačno vprašanje. Ali niso izvajalci del in njihove nadzorne službe premalo natančno izvajale del in v naglici oz. rokhi, na katere so bili vezani, pozabili, da so s posegom v naravo spreminjali in razrahljali cestišče (na relaciji Lepa njiva »Laznik« do zajetja Ljubije), ki je bilo prej utrjeno in tlakovano. Če bi ga po gradbenih posegih ustrezno zavarovali (škarpe, sistem za odvodnjanje površinskih talnih voda, naredili propuste, da le-te odtečejo v samo strugo potoka Ljubija), bi morda ujma, ki je divjala, ne povzročila tako ogromno škodo na cestišču in cevovodu samem. Vedeti je treba, da napak, ki jih je povzročil človek s posegom v naravo, le-ta ne popravlja, ampak jih le kaznuje. Rezultat pa ste si tako ali tako ogledali sami in je na ogled vsem, tako strokovnjakom kot laikom.

Kar se tiče strokovnih služb, ki so odgovorne za urejanje — reguliranje in graditev jezov pa tole: že sami domačini smo opozarjali Nivo, da bo treba kakšen jez nanovo zgraditi, ker je že dotrajan in da bodo vidne posledice šele potem, ko ga bo voda sama odstranila. Dobili smo odgovor, da so le-te postavili lastniki nekdanjih žag in da zato ni tako imenovanega vodnega dinarja, če tudi ob pomoči sedanjih lastnikov. Sedaj po ujmi je ostal le še eden pri »Kovaču«. Tako ima voda v primeru morebitnih prihodnjih poplav odprto pot za povzročanje

preko tega odbora je prispelo tudi veliko posteljnine in vzmetnic, tako so sedaj glavne potrebe najnujnejših primerov za silo pokrite. Je pa seveda spet težava, ki nas izuči, ko je že prepozno. Gre namreč za skladišni prostor v Mozirju, tega primanjkuje in če bi TVD Partizan takoj ne nudil telovadnice na voljo, bi zbiranje bilo sploh nemogoče. Čeprav je smešno, da je neki preveč navdušeni namiznoteniški igralec razburjen vprašal, kje bodo pa sedaj igrali, ko je telovadnica napolnjena s predmeti za prizadete. Lahko bi rekli, da imajo nekateri dobre živce, pa slabo »srce«.

Ne moremo končno mimo denarne pomoči, ki se zbira tu v Mozirju preko Rdečega križa. Ta prihaja od vseh mogočih strani, največ od ljudi, a tudi delovne organizacije so med darovalci. Posamezniki darujejo od 200 do 5.000 din, tako je na dan poročanja bilo zbranih preko 450.000 dinarjev. Pri Občinskem odboru RK Mozirje deluje posebna komisija, ki bo sredstva pravično delila in z njimi nabavila potrebno za prizadete, ki bo deležen te pomoči.

Omenili so nam še, da pričakujejo v kratkem obisk iz Beograda, torej predstavniki zveznega odbora RK naj bi prišli na ogled. Žal, od tam še ni bilo nobene pomoči, pa tudi obetov ne. Prav čudno, da prihaja ta iz tujine, le od tam ne, kjer bi jo utemeljeno pričakovali.

Glede usmerjanja pomoči pa imajo najodgovornejšo nalogo v krajevnih organizacijah RK, ki prilike v svojem okolju najbolj poznajo in so tako lahko najboljši razdeljevalci.

A. Videčnik

Žalostne cvetke

V nesreči spoznaš človeka, to je staro ljudsko reklo. Pa še res je! V času, ko so mozirski gasilci pripravljali čoln za hitro reševanje družine, ki je bila neposredno ob Savinji izredno ogrožena, je pristopil k tej skupini občan in zahteval pomoč gasilcev pri popravilu njegove črpalke. Ker seveda med gasilci ni bilo takega strokovnjaka, je izrekel nekaj hudih na račun gasilcev in zelo ježno zapustil prizorišče svoje sramote.

Ko je v mozirskih Kopelcah prizadena delavka Turističnega društva čistila vikende (brezplačno), je pristopil k njej možakar in jo vzvišeno vprašal, »kdaj boste začeli čistiti Kopelce« pri tem pa je taisti že nekaj prikolic nabragna lesa odpremil domov ... Pa les ni bil njegov!

V neki tovarni v Nazarjah se je v najhujšem pospravljalnem zanosu pojavil mladi traktorist, sicer ni to po poklicu, jel je pridno pospravljati, okoli ležeče blago, k sreči so ga še pravočasno opazili, da ni odpeljal polne prikolice »najdenega« blaga ...

Še o gasilstvu v Mozirju

Prizadelo nas je, več ali manj vsakega. Pa če že ne vsakega ob tej katastrofi, ga lahko podobno doleti jutri. Plazovi, poplave, ogenj, potres lahko naenkrat uničijo naše domove in imetje, mnogokrat je tudi človekovo življenje v igri podivjane narave.

Povsem razumljivo človek v takih trenutkih pomisli na pomoč. Da mu nekdo pomaga ob zvrhani kleti vode, da mu nekdo pomaga, ko mu ogenj uničuje domačijo, da mu nekdo pomaga s poplavljenimi hišami ali zadimljenega stanovanja.

Vendar koliko smo pripravljeni pomagati! To bi se morali vprašati Mozirčani in okoličani, predvsem tisti, katerim je bilo tokrat prizanešeno. Kaj dosti več, kot pasti »firbec« ob kakšni podrti hiši, zasutem skednju ali porušnem mostu je malokateremu uspešno, marsikdo pa je bil zelo dejaven po poplavljenih področjih, da je tovoril domov različne materiale, predvsem lesne, in jih bo skušal nekako koristno uporabiti.

Kdo pa naj pomaga? Organizirane in usposobljene organizacije, oziroma društva, med njimi je za najhitrejšo pomoč gasilsko društvo, saj s svojimi tehničnimi napravami najhitreje učinkovito ukrepa. Vsi ti tehnični pripomočki so učinkoviti le v rokah usposobljenih gasilcev. Takšnih nas je v mozir-

Nekateri so kar hitro pohiteli prijavljati škodo na svojih zemljiščih in sploh lastnini. Seveda tu izrecno izvemamo resnično prizadete! Tako se je zgodilo, da je neka lastnica njive, ki ima sicer veliko premoženje nedotanjeno, urno zahtevala odškodnino za naplavljenost njivo, ali bolje njivico. Kaj bi ob tem rekli tisti, ki so ob streho? Kaj bo storila komisija, ki bo škodo potrjevala?

Ko je sosed pri sosedu videl svoj cirkular (žago), je seveda ves vesel vprašal, kdaj jo lahko pride iskat, saj je njegova, pa se je moral kar za glavo prijeti, ko je vrli sosed dejal, da je žago potegnili iz vode in je torej njegova. Od kdaj spere voda tudi lastništvo?

Po Mozirju in okolici so se pojavili jastrebi v takih jatah, da jih doslej še niso videli niti najstarejši ljudje. Nekateri so se specializirali na hiter odvoz platanic, drugi na razne druge predmete, tretji na stroje in še bi lahko naštevati. Posel je cvetel, čeprav bi po vsej verjetnosti morala kakšna služba vsaj vprašati, od kod jim vse to!

J. M.

skem gasilskem društvu tri do štiri desetine. Glede na obseg krajevne skupnosti in katastrofo, pa nas je bilo kljub dobri lastni organiziranosti in ob pomoči pripadnikov enot CZ še veliko premalo. Mnogo je bilo pozivov pa tudi negodovanja zaradi nedospele pomoči nekaterim krajanom. In tudi preklinjanja, ker nismo nekaterim takoj črpali vode iz kleti, reševali pa smo ljudi iz poplavljenih hiš ter skušali preprečiti zaje-zitve potokov in rušenja stanovanjskih ter gospodarskih objektov.

In kje je srž problema? Malo je Mozirčanov in okoličanov, ki so pripravljali žrtvovati svoj prosti čas, včasih tudi zdravje in celo življenje, mnogo pa jih je, ki gasilsko pomoč pričakujejo kot nekaj samoumevnega. In tu se lahko resnično zamislimo. Žalostno je, kako so aktivni posamezni deli Mozirja in zaselki iz okolice. O tem naj kritično razmisli vsak sam pri sebi.

Zahvaljujemo pa se vsem tistim krajanom, ki so na kakršenkoli način sodelovali v akcijah ali pa ponudili na terenu okrepčilo.

In kaj storiti? Več aktivnosti, požrtvovalnosti, samokritičnosti in razumevanja do sočloveka, manj pa zaprtosti in nevoščljivosti, pa bo v Mozirju marsikaj drugače steklo.

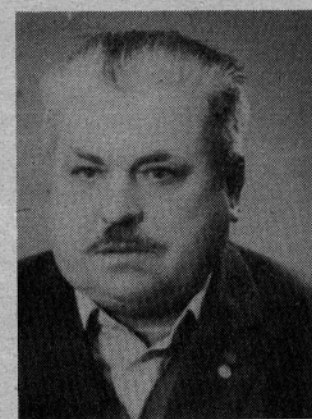
MOZIRSKI GASILCI

VIKTOR LUKŠE

Čeprav je že nekaj časa sem tožilo slabem zdravju in je nekajkrat hudo zbolel, ni prenehal z delom v gasilski organizaciji. Nekoč mi je dejal, da gasilstvo človeka prevzame, če le razume globok pomen te dejavnosti. In Lukše je razumel vsebino gasilskega bistva, dojel je veličastnost in človečnost pomoči vsakomur v stiski, načela, za katera mu ni bilo nikdar žal časa in napora, je udeleževal preko svojih moči, to lahko mirno trdimo. V tej vnemi in volji je prenašal to ljubezen in spoštovanje gasilske društvene organizacije na mlajše in mlade rodove. Zato ni naključje, da je imel pri delu s šolsko mladino tolike uspehe. Njegova velika skrb je bila vzgojiti podmladek v mozirskih gasilskih vrstah in seveda v pomnožnih enotah v okolici. Verjetno ne bo odveč, da je najbolj prizadevno delal v gasilskem domu, v katerem je marsikateri kamen prav njegov. Ko so mozirski gasilci zastavili nalogo dograditi svoj dom, je bil njegov delež že viden, po tem, ko so ga pa povečali, je glavno breme ležalo prav na njem. Delal je, kot bi šlo za njegovo lastnino, v vsakem dejanju je tehal preudarnost in gospodarnost. Ko je gasilski dom ob visokem jubileju mozirskih gasilcev bil na red, je gotovo občutil v sebi ponos, kot bi pred seboj videl svoj lastni dom! Se ni tako dolgo, ko je prišel in mi povedal, da bo tekmoval v dveh elektrarnah, kajti če bodo le-te mirovale, ne bodo ta čas opravičevale vložnih investicij.

Upam, da nisem bil neobjektiven in s tem koga prizadel. Vemo, da ne smemo čakati, škoda je velika. Interes vseh bi moral biti usposobitev pričetni čimprej — takoj.

Viktor Lukše ni bil le gasilec, poveljnik in gospodar, bil je tudi

navdušen strelski delavec, zelo uspešen strelski sodnik in nekaj časa tudi predsednik občinske strelske zveze. Njegova prizadevanja so obrodila vidne sadove tudi v tej veji dejavnosti. V želji, da bi se ta šport razširil še v druge kraje občine, je uspeval s svojo prepričljivostjo in odločnostjo.

V zadnjem času se je vključeval kot vodilni v borčevsko organizacijo in je bil predsednik krajevne organizacije ZB v Mozirju.

V Mozirju ga je pripeljalo delo. Tu je delal kot poveljnik milice vse do leta 1948, ko se je poročil in si ustvaril družino. Po odhodu iz milice se je zaposlil pri Cestnem podjetju Celje in tam delal do upokojitve. V letu 1962 se je vrnil v Mozirje kot upokojenec in se takoj vključil v društveno življenje.

Človeka lahko odklikujejo mnoge lastnosti, vendar najlepša je človečnost in to je občutil Lukše na vsakem koraku in napram vsakemu, ki je njegovo pomoč potreboval. Zapustil je mladim jasno začetno pot požrtvovalnosti in pomaganja ljudem v stiski.

A. Videčnik

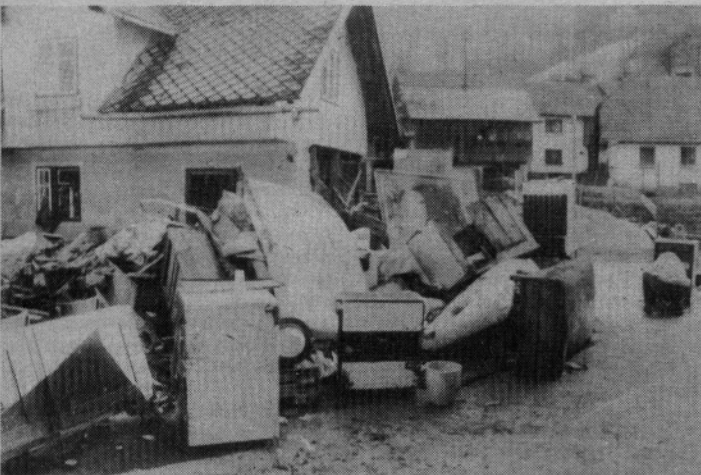
Zlatko Šmarčan

Plaz je uničil stavbe pri Pečovnikovih v Podvolovljeku

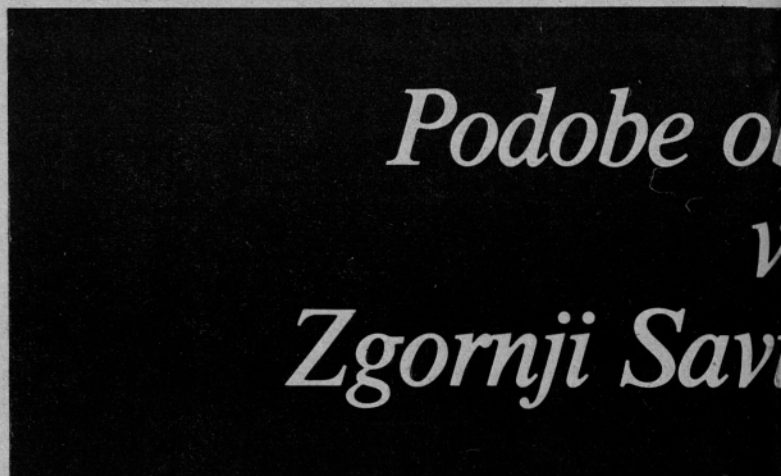
Poškodbe na hišah na Ljubnem

Slika s ceste v Lučah

Uničeno blago v Elkroju

Na dan poplave je bučala voda za občinsko stavbo v Mozirju

Zajčeva domačija bi kmalu postala žrtev Savinje (Mozirje)

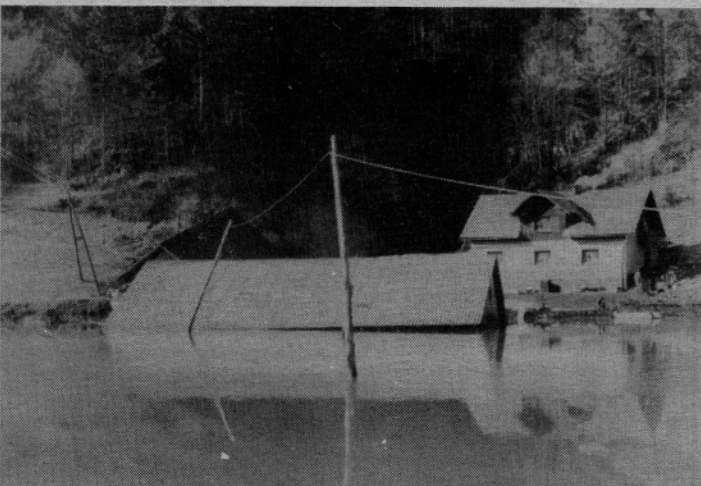
Hude posledice ujme na Ljubnem

Trnava v Mozirju je pobesnena in poplavlja Trate in okolico

Pri Lipoldovih v Trbižu so podprli hišo, da se ni zrušila

V Podvolovljeku sedmi dan po ujmi

Pred Lučami je plaz uničil lepo stanovanjsko zgradbo

V Podvolovljeku je dve stavbi prestavilo za kakih 50 metrov

Pri Podjezdniku na Ljubnem je šlo le za milimeter...

Razdejanje pri Glinu in na mostu v Nazarjah

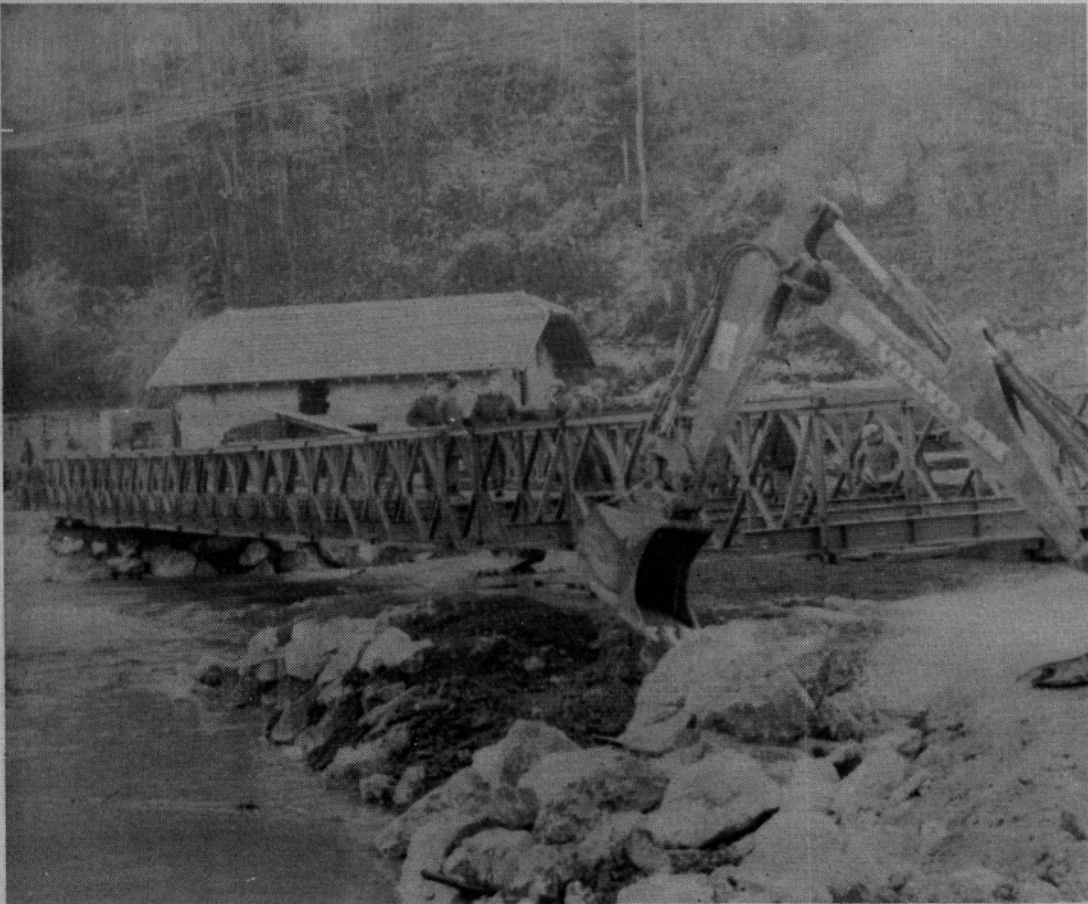
o poplavi
njski dolini

Nekoč je to bila hiša... (Ljubno)

Huda ura v Rastkah in njene posledice

Armada je hitro postavila pontonski most preko Savinje na Ljubnem

Razrito okolje v Rastkah

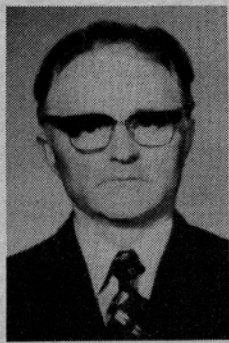
Razdejanje v MGA

Neprecenljiva škoda v MGA

Čiščenje v Elkroju

Utihnil je tvoj glas
obstalo tvoje srce
ostali so sledovi tvojih
pridnih rok in kruto
spoznanje, da se ne vrneš več

V SPOMIN

Dne 10. novembra mineva 1 leto žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi

Franc Benda st.

Hvala vsem, ki vam korak zastane ob njegovem grobu in se ga spominjate.

Vsi njegovi

Ob otvoritvi razstave Ex Libris v Mozirju

K burnim razpravam v občinski skupščini

Moje razmišljanje ob branju članka »Burne razprave v občinskem parlamentu«, ki ga je napisala Marija Vrtačnik.

K razmišljanju me je pritegnil tisti odstavek, ki piše, da iz obremenitve izstopa kmečka dejavnost, kjer te obveznosti z dohodkom niso primerljive. Primerljive pa niso zaradi tega, ker glavnina kmečkih obremenitev sploh ni nikjer zapisana (registrirana), zato velika večina nekmečkih delavcev za te obremenitve sploh ne ve. Zato se mi zdi, da jih je potrebno o le teh seznaniti.

Dejstvo, namreč, da kakor so (več ali manj vedo) občinski proračuni kazali, da od dohodka iz naslova davkov od kmetov ni občina prejela več, kot znašajo stroški za osnovno šolanje kmečkih otrok. To namreč prav gotovo ne drži. Če namreč ni dobila občina od kmetov neposredno, je pa prejela posredno preko nepravilno usklajenih (preizkušenih) cen kmečkih pridelkov. Kot posledica tega pa je bila (in je še), da sredstva, ki jih je kmet zaslužil, ni prejel kmet, ampak nekdo drug. Ker pa teh sredstev ni dobil kmet, ga seveda tudi občina za tista sredstva ni mogla obdavčiti. S tem pa ni rečeno, da občina teh sredstev ni prejela. Prejela jih je pač od tistega, komur so bila dodeljena.

Vsakomur mora biti jasno (in tudi je), da gostilničar ne more prodajati pijače ceneje kot jo nabavlja (še celo nekoliko dražje), da kaj zasluži. Ravno tako tudi trgovec. Prav tako so tudi vse tovarniške cene tovarniških izdelkov, kakor tudi obrtniških storitev, usklajene na podlagi izvedenih kalkulacij, na podlagi katerih se potem določijo cene.

Ni pa tako v kmetijstvu. Prav nobene možnosti nimajo odločiti v vseh povojnih letih do danes o cenah svojih pridelkov. Tisti pa, ki o tem odločajo, pa tudi nimajo nobenih razsodkov o tem, koliko prireja stane. Enostavno določijo ceno, katere njim paše, kmet pa: če daš po tej ceni, prav, če ne, pa tudi prav, bomo pa uvozili. V nekaterih evropskih državah so namreč kmetijski pridelki cenejši kot pa pri nas. To pa zaradi tega, ker dajejo države veliko denarja (tudi do 1/3) narodnega dohodka, pri nas pa tako malo, da še omembe ni vredno.

Od Italijanov sem zvedel, da tam lahko kupi kmet traktor za izkupiček od dveh bikov. Pri nas je treba zato odšteti ves izkupiček kar od dvanajstih bikov. Kdo je

torej koristnik vrednosti tistih deset bikov razlike? Kmet prav gotovo ne.

In kaj pravijo strokovnjaki iz inštituta za kmetijstvo, ki nam po Kmečkem glasu posredujejo cene stroškov od pridelavi mesa in mleka? Osnova za postavitev modelov priraje mleka in mesa oz. prirasti govedi so podatki s kmetij, ki vodijo popolno analitično knjigovodstvo. To so za slovenske razmere nadpovprečne kmetije, tako po velikosti in koncentraciji proizvodnje, kot po intenzivnosti in produktivnosti.

Pomembna izhodišča v modelih so naslednja: kmetije redijo v povprečju 11 krav in 20 glav druge govedi (teleta, pitalci, mlada plemenska živina).

Torej nadpovprečne kmetije, kar pomeni, da je v povprečnih kmetijah priraje še dražja. No, tam so izračunali, da stane prirast 1 kg pitalca 35,25 din. Od tega pa odpade za delo samo 9,41 din. Torej samo dobra četrtina. Več ali manj slično je tudi pri mleku. Vse drugo so stroški, ki bremenijo kmetov žep.

In če pomislimo, da je bila cena pitalcev septembra (od takrat so namreč ti podatki) 17 din, ni dobil kmet niti polovice stroškov plačanih; kar pomeni, da je dal vsakega drugega bika brezplačno. Kar pomeni da da, kdor da 10 bikov letno, kar pet bikov brezplačno družbi. To pa znaša pri petih petstotilskih bikih x 35,25 = 88.000,00 din, deljeno na 2 kmečka delavca je to 44.000,00 din na enega. Torej tudi neke okoli 4.000,00 din mesečno. % pa daleč nad 101.

Tako vidite, tudi tako se da izračunati. Tega pa ne pišem zaradi letošnjega poročila od občinskega proračuna, ampak zaradi tega, ker se ti podatki ponavljajo že vsa povojna leta. Najprej na zborih volivcev potem pa na zborih delegatov.

Razlika je torej samo v tem, kako zna ali more kdo kaj spolitizirati (tu mislim na državo) in na filozofski način prikazati, da je to, kar je napačno, prav.

Če bi bile torej cene kmetijskih proizvodov realne, tako, da kolikor stane, toliko velja, ne bi bilo treba kmetom iskati službe izven kmetijstva in odžirati delovna mesta tistim, ki nimajo kmetije in ne bi se bilo treba doma ukvarjati poleg kmetijstva še z žagarstvom in bi lahko bil ves les pripeljan v Nazarje, pa tudi na občinskem parlamentu bi tista tretja tako burna točka najbrž odpadla.

Janez Gregorc

Odgovor na: »Še o gnojenju travnika«

Kdor je pazljivo prebral moj dopis v septembrski št. SN pod naslovom: »Jezaradi gnojenja travnikov.« ta ve, da sem bil kritičen le do pristopa in odnosa ter načina izražanja. Glede gnojenja pa puščam vprašanje odprto. Strinjam se z gospo Fužirjevo, da naj o potrebi, količini in načinu gnojenja ima besedo stroka, vendar resnično stroka kmetijsko-agronomske in ekološke smeri in ne kdorkoli, kar tako na pamet.

2. Res je tudi, kar trdi v svojem zapisu gospa Fužirjeva, da mi ni prepovedala gnojiti travnika (tudi če bi to storila, bi bila njena prepoved za mene nična) in jaz tega tudi nisem zapisal. To lahko tako gospa, kot vsak bralec preveri in se prepriča. Moj tekst se glasi — citiram: »Nekateri namreč zahtevajo, da bi se morali zaradi čistega okolja odpovedati tudi gnojenju.«

3. Tudi drži, da se je protest gospe Fužir zaradi gnojenja, nanašal na dotični travnik, vendar, iz moje strani gledano, pa jaz nimam (verjetno tudi drugi kmetje ne) nobenega travnika, ki se ne bi nahajal v bližini hiše ali naselja.

4. Zanima me tudi, komu sem uničil nekaj poljskih pridelkov, kot piše, da mu povrnem škodo. Če bi komu res povzročil škodo, menim, da bi mi to povedal. Zakaj mi ni? In ne da sem šele

od gospe zvedel iz SN, a tudi ne v celoti, da še zmeraj ne vem, komu kaj dolgujem?

5. O predvolilnih dejavnostih, ki mi jih gospa Fužirjeva še kar naprej očita, čeprav nimajo z gnojenjem nobene povezave, pa sledeče: Ne samo pravica, temveč dolžnost slehernega občana je, da se po svojih močeh trudi in dela za skupno dobro naroda! Kaj pomeni nekemu skupno dobro naroda ali narodov blagor, je stvar zrele, odgovorne in vestne osebnosti. Vse stranke so bile v predvolilnem času zelo aktivne in ne le stranke v DEMOS-u, le da so drugi razpošiljali svoje tiskovine večinoma po pošti, a njimi se ne ugovarja. Če sem dostavil tiskovine skoraj k vsaki hiši v naselju, je to dokaz, da nimam do nikogar vneprejšnjih predsodkov. Kdor mi je dal, tako ali drugače, takrat ali pozneje razumeti, da pri njim nisem dobrodošel, se mu opravičujem in hkrati zagotavljam, da bom v prihodnje, kar se mene tiče, pa naj gre za takšno ali drugačno stvar, to izkustvo dosledno upošteval.

Vse ostalo bo bralec, ki je prebral oba dopisa, znal presoditi sam.

Ivan Glušič
Loke

Moja razmišljanja

Zgornjesavinčani smo v letošnjem začetku novembra doživeli največjo naravno katastrofo, kar jih pominja najstarejši prebivalci. O tem, kaj in kako se je dogajalo v teh strašnih dneh, so poročali novinarji širom po naši domovini in tudi v tujini. Težko je opisati vse stiske ljudi, bolečine in nemo grozo, ki se je vgnezdila v srca tudi najbolj pogumnih.

V trenutkih, ko je narava besnela ali kot so nekateri rekli, ko so se odprla vrata pekla, je bila človekova usoda kot barka, ki se je znašla sredi pobesnelih voda. Marsikomu je bilo popolnoma onemogočeno, da bi karkoli ukrepal, odvisni so bili od pomoči sosed, prijatelja ali neznaka, ki je bil pripravljen pomagati.

Z gotovostjo trdim, da tokrat Zgornjesavinčani pri medsebojni pomoči nismo padli na izpit. Zato izražam iskreno zahvalo vsem, ki so karkoli pomagali prizadetim v najtežjih trenutkih. Ni mogoče popisati nečloveških naporov gasilcev, ki so organizirano prevzeli reševanje ljudi in premoženja in bili na nogah več dni zapored. Na nogah so bile enote civilne zaštite, delavci Gozdnega gospodarstva, električarji, zdravniki,

živinozdravniki, delavci Cestnega podjetja, PTT-ja, Nivoja, Komunale, vojakov itd. V podjetjih MGA, Elkorju, Glin-u, Kovinarstvu, Zadrugi so njihovi delavci reševali, kar se je rešiti dalo.

V Lučah je Jernej Plankl s svojimi sodelavci opravil delo, ki ga ne moremo in ne smemo pozabiti, na Ljubnem sta Vida in Rajko delala, kot da sta se to že dalj časa usposabljala. Na občinskem odboru Rdečega križa so Dr. Širko, Marja, Martina, Jožica in njihovi sodelavci prav tako med prvimi nudili materialno pomoč najbolj prizadetim.

Zavedam se, da v takšnih primerih ni mogoče imenovati vseh, ki so pomagali, reševali, odločali in prevzemali odgovornosti in ne domišljaj si, da to vem. Vem pa zagotovo, da vsi ti pogumni, požrtvovalni in delovni posamezniki, niso opravljali le svojih zadolžitve, ampak so opravili mnogo, mnogo več. Zato vsem imenovanim in neimenovanim posameznikom, ki so nudili pomoč, reševali, poprijeli za delo, toplina in iskrena hvala v imenu vseh, ki so v teh dneh spoznali, da je sreča, če v nesreči nisi sam.

Rezika Plaznik

Bilo je res hudo

Vsem je jasno, kaj smo v času poplave doživljali v Lokah. Med 7. in 8. uro jutraj usodnega 1. novembra je silen val vode zalil naše naselje. Le nekaj minut in že smo bili odrezani drug od drugega. Z balkonov smo z grozo opazovali ujmo in bili zaskrbljeni, kaj bo. Voda je segala ponekod že dva metra visoko... Popolne je začela k sreči upadati in skoraj nismo mogli verjeti, da je tako. Seveda je bilo ponekod huje, saj so nekatere domačije bile tudi preko noči odrezane od drugih. Šele ko se je naslednjega dne videlo, smo ugotavljali, kakšne škode nam je naredila voda. Ko je voda odtekla, se še nihče ni spomnil, da bi nas prišel pogledat, če smo še sploh živi, najprej se je ovedel in pomagal naš krajan ali bolje, kar njegova družina, namreč Glušič iz

Lok. Zbral je mleko in ga s traktorjem dovažal do domačij, ki so bile še v vodi. Razdeljevali so ga zastoj! Zato bi se radi prebivalci naselja lepo zahvalili Glušičevim za izkazano pomoč in veliko požrtvovalnost.

Ob tem ne moremo mimo žalostnega dejstva, da so se znašli ljudje, ki niso bili od ujme prizadeti, in pobirali vse, kar je bilo mogoče, čeprav bi lahko nudili pomoč prizadetim, so kradli in ropali. Ali imajo takšni ljudje še sploh kakšno vest, ali bolje ponos in dostojanstvo?

Tisti, ki smo bili res prizadeti, pa smo hvaležni Bogu, da smo preživeli in vsaj to rešili, kar imamo okoli sebe, čeprav bodo posledice občutne še nekaj let. Še vedno ostajajo obintob.

Prebivalec Lok

ZAHVALA

Javno izrekam prisrčno zahvalo družini Čokan, p.d. Hišovc, Loke številka 4, za vso pomoč, ki so nam jo nudili v času vodne stihije. Tako smo kljub grozi imeli tople dom in varno zavetje. Hvala!

Družina Bezjak iz Lok

Obvestilo carinske službe

Že 6. 11. 1990 je prišlo iz Carinarnice Celje obvestilo, s katerim sporočajo možnosti za uvoz opreme brez plačila carine in drugih uvoznih davščin ob naravnih nesrečah.

Lahko bi rekli, da so dokaj hitro obvestili o olajšavah, ki so jih lahko deležni tisti, ki v skladu s predpisi ustrezajo v zakonu opisanim pogojem.

Sicer pa so natančna navodila na voljo pri občinskem izvršnem svetu v Mozirju in prizadeti oziroma upravičenci naj poiščejo ustrezna pogoja na občini v Mozirju, tam bodo pojasnili postopek in pogoje, pod katerimi so te olajšave možne.

MERCATOR — ZGORNJESAVINJSKA KMETIJSKA ZADRUGA MOZIRJE

OBJAVLJA
JAVNO LICITACIJO
ZA PRODAJO SLEDEČIH RABLJENIH OSNOVNIH SREDSTEV

Št.	Predmet	Izključna cena din
1.	Kamion TAM 130-11 6 t, letnik 84	80.000,00
2.	Trosil. hlev. gnoja Tehnostroj 3 t	7.000,00
3.	Puhalnik za seno	500,00
4.	Kompresor E 4 NF 2010 850 I	20.000,00
5.	Štiristebelno avtodvigalo Univerzal 4 x 50 Mp	32.000,00
6.	Kamp prikolica Adria 450	15.000,00
7.	Kamp prikolica Adria 450	15.000,00
8.	Izruvač krompirja	10.000,00
9.	Hladilna vitrina	5.000,00
10.	Salamoreznica	1.000,00
11.	Nakupovalni voziček	500,00
12.	Nakupovalne košare	60,00
13.	Električni pisalni stroj	200,00 — 800,00
14.	Mizica za pisalni stroj	100,00

Licitacija bo v sredo, 5. 12. 1990

— ob 11. uri v Ljubiji za pisalne stroje,

— ob 12. uri v Sp. Rečici za vsa ostala osnovna sredstva.

Ogled je možen 3 dni pred licitacijo v Sp. Rečici.

Interesenti morajo vplačati varščino 10% od izključne cene eno uro pred licitacijo pri blagajni mehanične delavnice.

Prometni davek je vključen v ceno.

Kupec mora plačati kupnino pred prevzemom, vendar najkasneje v roku 3 dni po licitaciji.

Licitacija bo po sistemu videno-kupljeno.

Morebitne informacije lahko dobite po telefonu 831-338.

MERCATOR — ZGORNJESAVINJSKA
KMETIJSKA ZADRUGA MOZIRJE

POGREBNE STORITVE

Hitro in solidno že dalj časa opravljamo kompletne storitve s področja pogrebne dejavnosti, in sicer:

- dobava kompletne pogrebne opreme (krste, križi, žare)
- postavitve mrtvaškega odra na domu
- vse vrste prevozov, vključno prevozi na upepelitev v Ljubljano
- dobava in montaža betonskih žarnih niš s prevleko za primer žarnega pokopa
- ureditev kompletne dokumentacije v primeru smrti

Vse vrste krst se nahajajo:

- mrliška vežica Mozirje, ki jih lahko izda Florjanc Franc, Cesta na Vrhe 28, Mozirje, tel. 831-617, in
- mrliška vežica Ljubno, ki jih lahko izda Golob Janez, Ter 7, Ljubno, tel. 841-089 ali 841-211 ali 841-289.

Delamo non-stop, če nas potrebujete, pokličite telefonsko številko 721-667 ali 721-395.

STEBLOVNIK IVAN, Parizlje 11/c, 63314 BRASLOVČE

ljubljska banka

Splošna banka Velenje d. d.
Velenje

VARČEVALCI!

Če svojih prihrankov trenutno ne potrebujete, vam svetujemo, da jih za določen čas vezete pri Ljubljanski banki, Splošni banki Velenje, delniški družbi, ki vam za dinarska nenamensko vezana sredstva (hranilne vloge in vezani depoziti) nudi **najvišjo možno letno obrestno mero, in sicer:**

Letna obrestna mera

— depoziti,	
vezani nad 1 mesec	30%
vezani nad 3 mesece	30%
vezani nad 6 mesecev	31%
vezani nad 12 mesecev	35%
— hranilne vloge,	
vezane nad 12 mesecev	35%
vezane nad 24 mesecev	36%
vezane nad 36 mesecev	37%

Višje letne obrestne mere veljajo od 15. novembra dalje.

Vabimo vas, da se pred končno odločitvijo pogovorite še z bančnim delavcem v vaši enoti banke, saj smo prepričani, da boste z njegovo pomočjo našli način vezave prihrankov, ki vam bo v določenem času zagotovil največ obresti.

DELOVNIM LJUDEM, VARČEVALCEM IN POSLOVNIM SODELAVCEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE — 29. NOVEMBER

Toerija ali izkušnje

Po bitki je lahko biti general, pravijo. Toda vsakdo, ki vodi odgovorno delo, mora včasih tudi prisluhniti ljudskim izkušnjam in ne le pisarniški modrosti. Veliko je primerov, ko so domačini v določenih okoliščinah poznali razna dogajanja ali pojave veliko bolje od ljudi, ki

so se vsega učili zgolj iz knjig. Skratka, ljudska modrost ima svoje globoke korenine v vedanju. Članek, ki ga je v Delo zapisal dne 5. aprila 1985 Matija Dermastja, je inačica tiste o ljudski pameti ..., pa preberimo vsebino:

Savinja postaja hudournik

Na delu reke med Mozirjem in Logarsko dolino je od nekdanjih 41 ostalo samo še 12 pregrad — Celjsko podjetje Nivo je dobilo denar, napravilo pa nič

LJUBNO, 4. aprila — Ta ponedeljek se je začela letošnja ribolovna sezona. Postrv je bila odprta in večina najbolj zagnanih ribičev je prav na 1. aprila spet namočila trnek. Ponekod pa z rekami niso bili zadovoljni, še posebej ne v Zgornji Savinjski dolini, tam od Mozirja navzgor proti Logarski dolini. Savinja je to zimo spet poglobila svojo strugo.

»Savinja v tem delu svojega porečja vsako leto vse bolj postaja hudournik,« trdi predsednik ekološkega društva iz Ljubnega Franc Marolt. Nič čudnega. Na Savinji in njenih najbolj pomembnih pritokih v tem delu Savinjske doline na Ljubnici in Lučnici, je vsako leto manj pregrad. »Pred leti jih je bilo na Savinji, Ljubnici in na Lučnici 11, zdaj jih je samo še dvanajst,« pove predsednik ljubniških ribičev Franc Zamernik.

Za urejanje strug Savinje in njenih pritokov skrbi celjska območna vodna skupnost, izvajalec del pa je celjsko podjetje Nivo. Samo za obnovitev najbolj pomembne pregrade v Savinji, za Jermanov jez, je Nivo dobil 8 milijonov dinarjev, naredil pa ni nič. Njegovi delavci so pred časom začeli podirati staro pregrado. Po hudi povodnji je Savinja odnesla še tisto, kar je po posegu delavcev ostalo, Nivo pa je od obnove, čeprav je zanjo denar že dobil, odstopil.

Nekoč je bilo povsem drugače, pravijo Ljubničani, predvsem pa ribiči. Za pregrade so morali skrbeti lastniki mlinov in žag, največ obnovitvenih del pa so sproti naredili splavarji. Od Grušovlja do Logarske doline so vzdrževali 24 jezov, zdaj pa jih je v tej strugi samo še osem. Narasle in povdivjane vode so lepo in široko strugo počasi spreminjale v ozko korito. V zadnjih letih se je tako struga Savinje poglobila v povprečju za 2,5 metra.

Talnica je vse nižja, voda postaja v Savinji hladnejša, reka plavi velike količine peska in jih nasipava ob obrežje, rib pa je vse manj, trdijo ribiči. »Nekoč se je ribji zarod v Savinji obnavljal sam,« pravi Alojz Kranjc, »zdaj pa doraste samo 5 odstotkov letnega vložka. Na naravno drst sploh ne moremo več računati. V hudournikih lipani in postrvi res ne morejo preživeti. Pred 15 leti je muhar v dobre pol ure zapel po tri 45-centimetrske lipane, zdaj pa za enega merskega porabi celo popoldne.«

V Ljubnem in drugih vaseh v tem delu Savinje so ljudje jezni na upravljalce vode. Sami bi popravili jezove in pregrade a jih zaradi zakonov ne smejo. Neukročena narava pa terja svoj davek. Ne samo z zmanjševanjem števila rib, s poplavi, s spreminjanjem rečnih strug: neurejeno porečje tudi sicer veliko stane. »Nekoč so Savinja in pritoki gnali žage, mline in številne male elektrarne. Zastonj, zdaj pa si Savinščani svetimo z elektriko iz dragih elektrarn. Zaradi malomarnosti odgovornih za urejanje voda in tudi zaradi zakonov, ki nam, prebivalcem ob Savinji in tudi ob drugih slovenskih in jugoslovanskih rekah ne dovoljujejo delati na in ob rekah tako, da bi bilo vodovje ukročeno. Sami bi s prostovoljnim delom in lastnim lesom to družno naredili,« je pravil Franc Marolt.

MATIJA DERMASTJA

Eno samo delovno mravljišče

Letošnji Martin je Zgornjo Savinjsko dolino obšel, ni bilo časa za pokušino novega vina, na prazničnih mizah ni bilo Martinovih gosi. Kot vse prejšnje dni, je bila vsa dolina tudi v soboto in nedeljo eno samo delovno mravljišče. Posamezni prebivalci so iz in okoli poplavljenih hiš še vedno odstranjevali posledice katastrofe, v nekaterih krajih so organizirali očiščevalne akcije, ki so se jih udeležili tisti, ki v poplavi niso bili neposredno ogroženi, v vseh podjetjih so se številni delavci trudili, da bi čimprej zagotovili vsaj delni začetek redne proizvodnje, tovarnjaki in ostali težki stroji so vse dni hrumeli na najbolj ogroženih področjih, da bi usposobili cestne povezave...

Vsekakor dolg stavek, ki v nobenem primeru ne more zajeti vsega, kar se je v dolini dogajalo

in se še dogaja. Veliko ljudi je ob tem prišlo v dolino (med njimi žal precej firbcev, ki so le oteževali delo). Veliko osebnih in drugih vozil je v nedeljo v dolino pripeljalo pomoč v najrazličnejših oblikah. Prišli so iz vseh krajev, tudi iz Kopra, svoje prispevke pa dajali večinoma kar na terenu, tistim, ki so jo najbolj potrebovali.

In teh je veliko. Tudi Rdeči križ ima veliko in ogromno dela. Pomoč prihaja od vsepovsod, treba je razložiti vsa oblačila in drugo pomoč, vse razdeliti, tudi razvoziti. Ljudje so po desetdnevni mori in garanju že utrujeni, vendar se ne vdajo. Vse, kar se je zadnje čase dogajalo v dolini, vse kar se je pri odpravljanju posledic storilo, vsa pomoč, jim vendarle vliva upanje in krepi njihovo voljo.

J. P.

Prenovitelji pomagamo z udarniškim delom

Člani Stranke demokratične prenovе se vključujemo v odpravljanje posledic vodne ujme v Zgornjesavinjski dolini tudi s prostovoljnim delom.

Že 4. novembra so člani Demokratičnega foruma iz Velenja reševali premoženje pri Zamernik Milki v Strmcu pri Lučah. V soboto, 10. novembra, je podpredsednica naše stranke Sonja Lokar s sodelavci pripeljala ozimnico in pomagala pri Vervovih v Lokah. V soboto, 17. novembra, so ekipe, ki so jih sestavljali ožja vodstva stranke iz občin Ljubljana Moste, Bežigrada, Viča in Šiške odstranjevali posledice poplav v Lokah pri Mozirju. 22 fantov in deklet, vajenih poprijeti za lopato, grablje, motorno žago, je opravilo veliko delo pri Blažičevi

mami, pri Tinčku in pri Vervovih. S seboj so pripeljali precejšnjo količino ozimnice, druge prehrane in sredstev za obnovo stanovanjskih hiš ter obleke. Za naslednjo soboto imamo ponudbo za fizično delo iz občine Ljubljana Center, med tednom bo zidarska ekipa iz Maribora popravljala stanovanjsko hišo na Ljubnem, v Kranju zbirajo sredstva za otroke iz družin, ki so bile najbolj prizadete. Pripravljenost za pomoč je velika in vesela sem, da smo že opravili veliko konkretnega dela pri ljudeh, ki ga sami zaradi starosti niso sposobni. Hvala sem svojim strankarskim kolegom, da so izkazali tolikšno pomoč in solidarnost.

REZIKA PLAZNIK

Obnovljena nazarska graščina Vrbovec

V teh dneh ...

V teh dneh Zgornja Savinjska dolina vsaj na videz postaja podobna sama sebi. Le navidez, seveda. Škoda je ogromna, poplava pa je v nas vseh pustila nekaj strašnega. Vsak je v teh dneh doživljal svojo osebno tragedijo. Ponovno pa lahko slišiš pesem, smeh in vidiš vesele obraze.

Seveda tistim, ki so bili v poplavi resnično prizadeti, ni do smeha. Izgubili so marsikaj, predvsem pa so lahko izgubili zaupanje v ljudi, sočloveka. Vse tisto, o čemer tako radi govorimo, ko pa naj bi se neke pokazalo, se vse skupaj razblini, poleg dima pa ostane še smrad. V dneh, ko so nekateri delali, sebi in drugim reševali imetje, domove, se pripravljali na zimo in se hkrati ozirali v nebo, da le ne bi bilo dežja, so nekateri kradli, sebi in drugim reševali imetje, domove, se pripravljali na zimo in se hkrati ozirali v nebo, da le ne bi bilo dežja, so nekateri kradli. Ja, temu se reče preprosto KRAJA. Imetje, ki ni tvoje, pa ga vzameš, pa čeprav leži na tvoji zemlji. Mrhovinarji je najbolj pravi izraz za tiste, ki so kradli les, drva, živali, vse, prav ničesar niso odvrgli, kar je prinesla voda. Mrhovinarji so kradli tistim, ki so ostali brez kurjave,

brez ozimnice, brez strehe nad glavo.

V dneh, ko smo vsi pretreseni in ko bi morala Zgornja Savinjska dolina držati skupaj, so po vseh gmajnah, ob vsaki reki pele motorne žage, divjali traktorji, izza obrežij pa so izginjali kupi lesa. Vem, da lesa ali drv ni možno prepoznati, čigavi so bili in komu so pripadali, pa vendar ste nekateri Zgornjesavinščani kradli. Kradli ste ljudem v nesreči in kradli ste sami sebi. Čast, prijateljstva, poštenje in vest. Od ukradenih drv, na katerih se boste ogreli, od ukradenega lesa, ki bo komu preprodan, in od ukradenih predmetov, ki so najbrž varno skriti, ne boste obogatili, prav tako pa obubožal ne bo nihče. Vendar v dneh, ko prihaja pomoč iz cele Slovenije in od povsod drugod, ko slišim, kdo vse prispeva za poplavljenega samo v mozirski občini, me je sram za nekatere ljudi in dogodke v Zgornji Savinjski dolini. Pa nič ne de. Življenje gre naprej, tudi za mrhovinarje z vestjo. Če niste tudi te ukradli.

URŠKA KOLENC

Ob sedemdesetletnici

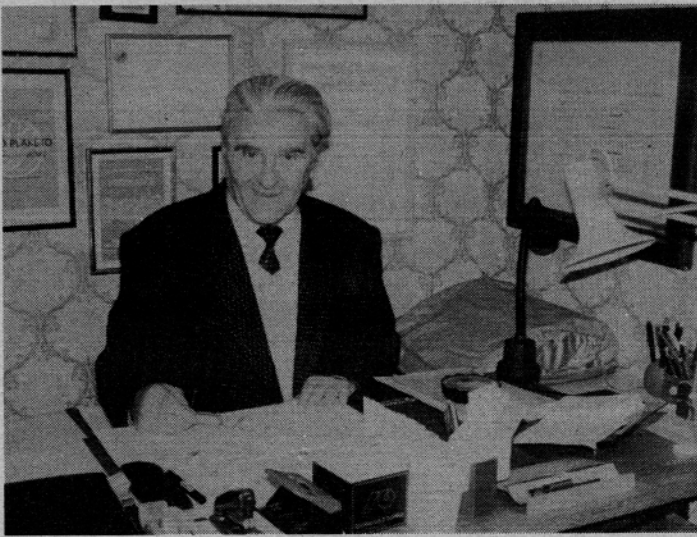
Sedem desetletij življenja je za vsakega zemljana nedvomno spoštljiva doba. V trenutku slavlja to za vsakega pomeni 70 let, nič več in nič manj. In vendar je po mojem ta doba različno dolga; to trdim glede na bogastvo vsebine in ustvarjalnosti življenja vsakega posameznika. In to trdim zaradi našega znanca in mojega prijatelja Aleksandra Videčnika, ki te dni slavi 70-letnico. Njegovo, z raziskovanjem, ustvarjalnostjo in človeško dobroto prežeto življenje v minulih sedmih desetletjih, je mnogo daljše in bogatejše od suhe številke.

Ni domačin, pa vendarle več kot to. Ni domačin, pa ga vsi poznamo. Težko je v nekaj vrsticah napisati zakaj, to je enostavno ON, Aleksander Videčnik. O njegovem prispevku k bogatenju občinskega glasila Savinjske novice ni treba razpredati, po njegovi zaslugi so to, kar so, v vsaki hiši težko pričakovane in zaželenje; prav tako so odveč besede o njegovem delovanju na vseh najraz-

ličnejših področjih vsakdanjega dela in življenja Zgornje Savinjske doline (glas mu danes zastane ob usodi njegovega in našega občinskega arhiva, pa v trenutku slavlja pozabimo na to); če kaj, potem je treba povedati nekaj — vsem Zgornjesavinščanom je razkril, kdo pravzaprav smo, kako smo živeli in delali, razkril in povedal nam je, kako neizmerno sta bogati zgodovina in sedanost te doline, kako enkratno je njeno izročilo; in še veliko nam bo napisal, povedal, razkril.

Veliko je že in še bo pomagal vsakemu, ki je željan dobrega in pametnega nasveta, še veliko nas bo deležnih samo njemu značilnega in tako spodbudnega nasmeha, dovtipa, tako dobre in življenjsko krepilne besede, veselili se bomo njegovih vedno in raziskujočih oči. Naj so naslednje besede še tako obrabljene, pa vendarle — kar največ zdravja in čimveč srečnih in ustvarjalnih let. Na zdravje Sandi.

Janez Plesnik

Fotomonografija o naši dolini

V našem glasilu smo že opozorili na prizadevanje založbe EPSI iz Trbovelj za fotografski prikaz lepote in zanimivosti naše doline. Pred časom so izdajatelji predložili skupini novinarjev zrcalo knjige. To, kar smo videli, nas je prijetno presenetilo. Lepota fotografij, enkratni motivi in domiselno izbrani trenutki posnetkov, vse to ljubitelja fotografije pritegne, poznavalce doline pa prepriča, da je vredna toliko truda, kot je vloženega v pripravo te reprezentančne knjige.

Matevž Lenarčič je več kot tri leta iskal priliko za posrečene posnetke in skrite motive. To se mu

je posrečilo v celoti! Tudi za ljudi, ki so vajeni raznih posnetkov naših krajev in planin, bo monografija presenečenje, prav po zaslugi avtorja fotografij.

Ob vsem tem so predstavniki EPSI založbe povedali, da bodo pri tisku uporabili najboljši papir, ki je pri nas na voljo, kar pomeni, da bo knjiga dragocen primerek v vsakem domu, v vsaki knjižnici.

In ob koncu, Zgornja Savinjska dolina je resnično polna lepote, najti in videti jih je treba. V pomoč pri iskanju nam bo gotovo fotomonografija Matevža Lenarčiča.

— kinč

Goranova razstava

Naš likovni ustvarjalec Goran Horvat, se tokrat predstavlja slovenski javnosti sredi Ljubljane, v Galeriji Vodnikova domačija.

Prvič razstavlja skupino slik z naslovom »Pasjeglavci«. Goran Horvat se lahko ponaša z 36 razstavami doma in v tujini. V dolini se nam je nekajkrat predstavil, sploh se rad pojavi, če ga okolje želi. V tem kaže pripadnost do domačega kraja in ljudi v njem.

Zoran Kržišnik je letos o Goranu Horvatu napisal med drugimi tele misli: ... »Edino, s čimer za zdaj Goran Horvat kroti in brzda svojo ustvarjalno strast, je

njegovo nagnjenje izpovedovati se v ciklih ... Vsak izmed ciklov je ustvarjen v svojem načinu. Biblijski se zgleduje — vsaj, kar zadeva atmosfero — pri renesančno-baročnih upodobitvah istega motiva. »Atomskega« označuje nervozna risba in prosojne barve.

»Dantejev« je rdeče-zelen, nasejlen z obilico oseb v menjaajoči se perspektivi. Vsi trije so poudarjeno pripovedni in pri vseh je prevladujoča risba Tudi drugi vidni likovni kritiki opisujejo Goranovo delo podobno značilno.

A. Videčnik

Vtisi s kongresa SDP

Udeležil sem se dvanajstega oziroma prvega kongresa demokratičnih prenoviteljev Slovenije. Zakaj pravzaprav tako dvomljiv prvi stavek mojega prispevka o kongresu, zdaj Stranke demokratične prenovе Slovenije.

Zato, ker je bil to kongres, na katerem je preveval demokratični duh, kongres, na katerem smo se srečale generacije, mlajše, ki nočejo imeti nič skupnega s prejšnjimi kongresi in kot so zatrjevali, so prišli na prvega, ter srednja ki meni, da je bilo nekaj dobrega in uporabnega tudi v tistih enomnih časih. Med starejšimi ni bilo čutiti odpora do sprememb v stranki.

V javnih občilih so bile ocene tega kongresa različne, kakor so jih pisali različni novinarji. Za mene je bil pomemben tisti del obravnave, ne glede na debato o imenu naše stranke, ki je na momente že dobivala prizvok razcepilnosti, temveč odnos naše stranke do nezaposlenosti in socialne stiske vse več delavcev.

Glede na situacijo so se do sedaj že razblinile tiste iluzije, ko se je velika večina, tako so pokazale tudi volitve, zamišljala zelo iluzorno; imam službo, zdaj pa samo še pospravimo z rdečimi, pa bomo imeli plače kot v Nemčiji. Do tega še vsekakor lahko pridemo, ampak pri tem se moramo

zavedati, da tržno gospodarstvo nujno rabi tudi svobodni trg delovne sile oz. brezposelne, ki jih bo kmalu več kot svobodnega trga.

Tudi na kongresu prenoviteljev si nismo delali iluzij, da bi lahko ta prehod na tržno gospodarstvo rešili brez socialnih pretresov. Toda popolnoma smo si enotni, da bi bilo potrebno reformo izvajati postopno, na manj boleč način z manj brezposelnimi in dobro socialno politiko. Da ne bi izzvenel kot delegat brezposelnih delavcev, se mi kar vsiljuje dejstvo, da v deželi, kjer je veliko brezposelnih delavcev tudi strokovnjaki oziroma izobraženci ne morejo imeti kaj dosti dela, da ne govorim o mladini. Zato se v tem programu verjetno vidi sebe tudi naša pamet, če jo smem tako imenovati, ki je ravno tako manj ali več odvisna od delodajalcev. Kajti vsi pač ne morejo biti podjetniki oziroma lastniki materialnih sredstev.

In kaj bi lahko ob zaključku tega skoraj zgodovinskega kongresa dodal. Čeprav bomo prenovitelji v očetih ljudi še dolgo komunisti in kot taki neverni državljani, pa vendar imamo nekaj skupnega z Bogom! Namreč, če smo enaki pred njim v onostranstvu, si želimo prenovitelji, da smo vsaj malo enaki pred njim na zemlji.

JOŽE JAMNIK

Pomoč in solidarnost Gorenja

O velikanski škodi, ki so jo utrpela podjetja Gorenja v Nazarijih in posredno v Velenju, poročamo na drugem mestu, na tem pa velja poudariti nekaj drugega. Ob poplavih je bilo namreč hudo prizadetih 250 delavcev Gorenja iz Velenja in Nazarij. Za vse so že in še bodo opravili posebne akcije

zbiranja pomoči in kopico udarniških del za svoje delavce na najbolj ogroženih območjih, za prizadete na območju luč pa nameravajo zbrati še 300.000 dinarjev, s katerimi bi enemu izmed najbolj prizadetih delavcev postavili streho nad glavo.

J. P.

Streško tekmovanje

V nedeljo, dne 14. 10. 1990 je bilo na občinskem strelišču v Mozirju izvedeno streško tekmovanje z MK puško-trostav, katerega so se udeležili boljši strelci iz osnovnih strelskih organizacij iz občine.

Med posamezniki je prvo mesto dosegel s 359 krogi Peter Brložnik iz OSO Mozirje, drugo mesto je dosegel s 344 krogi To-

maž Troger iz OSO Mozirje in tretje mesto s 340 krogi Ivko Poličnik iz OSO Gornji Grad. Najboljši strelci so za svoje rezultate prejeli medalje.

Tekmovanje je potekalo v najlepšem redu pod strokovnim vodstvom zveznega strelskega sodnika Marjana Ermenca iz Mozirja.

Stane Miklavžič

Nekdanje vodne naprave

Človek je od nekdaj uporabljal vodno silo za določena opravila in namene. Vodna pravica je bila ustavna pravica in je ni bilo mogoče kar enostavno preklicati ali vzeti. Takšne so bile nekoč postav-ve! Tudi v sedanjih časih bi morala biti vodna pravica spoštovana, pa kot doživljamo z dneva v dan, ni. Sedaj si pač lastijo vsi mogoči dejavniki pravico odločati o rav-

nanju z vodami in izvajajo na njih najrazličnejše ukrepe, ki se včasih pokažejo nedorečeni, včasih celo škodljivi. Take ugotovitve so žal vse prepogoste!

Kar spomnimo se nekaj let nazaj, ko so se tudi pri nas spomnili, da bi kazalo graditi male vodne elektrarne. Sprva je vse izgledalo, kot da bo šlo gladko, pa se je kmalu zavozlalo pri birokratski pame-

Kje bo sedež sreza?

Da je bila vedno rahla tekma med Gornjim gradom in Mozirjem ni nič novega. V Gornjem gradu je bilo sodišče, bila je davkarija in na temelju ministrske odločbe z dne 28. januarja 1924 še sedež okraja.

Po dolini je završalo in vrli tržani Mozirja so se na klic svojega župana Matije Goričarja zbrali v hotelu »Goltnik« v Mozirju, na protestni shod.

Podrobnosti o tem »silnem« dogodku je opisala Nova doba v številki 27, letnika 1924.

»Več sto oseb iz celega okraja je vodil mozirski župan Matija Goričar, kateri je stvarno in temeljito pojasnil s to naredbo pretečo gospodarsko katastrofo celega okraja, ter v usodnem trenutku resno apeliral na navzočega vladnega zastopnika, gospoda vodjo politične ekspoziture, da zaustavi svoj vpliv, da se ta usodna napaka popravi in določi sedež v sredini okraja, kajti v nasprotnem slučaju bo cel okraj vitalno prizadet, o čemur bi morali biti tudi vlada že poučena... Tržani trga Ljubno so brzojavno protestirali proti gornji naredbi... Zelo stvarno sta pojasnila v jedmatih besedah potrebno izpremembo te naredbe tudi župana Mozirje okolica, gospod Štrul in občine Šmartno ob Paki gospod Steblovnik. Da je trg Mozirje središče okraja, o tem nam niti ni potrebno govoriti, osobito še sedaj, ko se je srezu Gornji grad pridelila še ob progi Celje — Velenje ležeča občina Šmartno ob Paki z blizu 2000 ljudmi, ki bi tako 31 km daleč ležeči okraj obiskati morali... Pričakujemo v usodnem trenutku, da bo vlada še pravočasno obveščena in da bo uvidela pretečo gospodarsko nevarnost pretežne večine prebivalstva celega okraja ter apeliramo na zastopstva gospodarskih interesov, v kojih delokrog spada, biti na braniku gospodarstva, da brez odloga ukrenejo vse, da se okraj reši preteče gospodarske škode, katero bode občutila tudi država sama...«

Takole so izpirali delavci PTT omarice

Ignac Orožen o Ljubiji

Prejšnjikrat smo si začeli prebirati odlomek, ki ga je pred kakimi 115 leti o cerkvi v Ljubiji napisal Ignac Orožen — objavil ga je v nemško pisani knjigi *Das Dekanat Oberburg (Dekanija Gornji Grad) leta 1877. (Prvi del cerkvene zgodovine Ljubije je izšel brez oznake, ki bi kazala na nadaljevanje, in sicer po nerodnosti prevajalca, ki se za to oporoča.)*

1668 je bila v cerkvi spet opravljena vizitacija (1) in pri tem je bilo zapisano tole: »Cerkve sv. Ožbalta v Ljubiji (2) nima zakristije. Strop je nov, na njegovi sredi pa je nekoliko nagnjen lesen zvonik. Novi naj se postavi na drugem mestu, in sicer na koncu cerkve proti dvorišču ali nad novo zakristijo.«

1691 je bil na novo postavljen oltar sv. Ožbalta, torej na že posvečeni oltarni menzi.

1721 je bil v Celju ulit mali zvon.

1749 je cerkev dobila opečnato streho.

1836 je dobila cerkev 400 funtov (3) težek zvon, ki je bil ulit v Ljubljani.

1839, 1. junija, je občina Ljubija za 135 goldinarjev zastavnine od Andreja Janka, po domače Stoperja, dobila za tukajšnjo cerkev njivo tako, da vsakokratnemu lastniku Puše, kateri je pripadala omenjena njiva, plača vsako leto 45 krajcarjev kot prispevek k davku, vsako leto pa mora ljubij-ska cerkev na svoje stroške brati še dve sveti maši za Andreja Janka. Na tej njivi je bila leta 1839 postavljena takratna mežnarja.

1852 je breg, na katerem je stala cerkev, Savinja tako spodjedla, da so se bali porušenja cerkve, zato jo je cesarsko-kraljevo okrajno glavarstvo 11. novembra 1852 ukazalo zapreti. Zaradi tega so ob mlinu takoj začeli graditi močen obrambni zid, zaradi česar je lahko bila služba božja spet 21. nedeljo po binokostih leta: 1853.

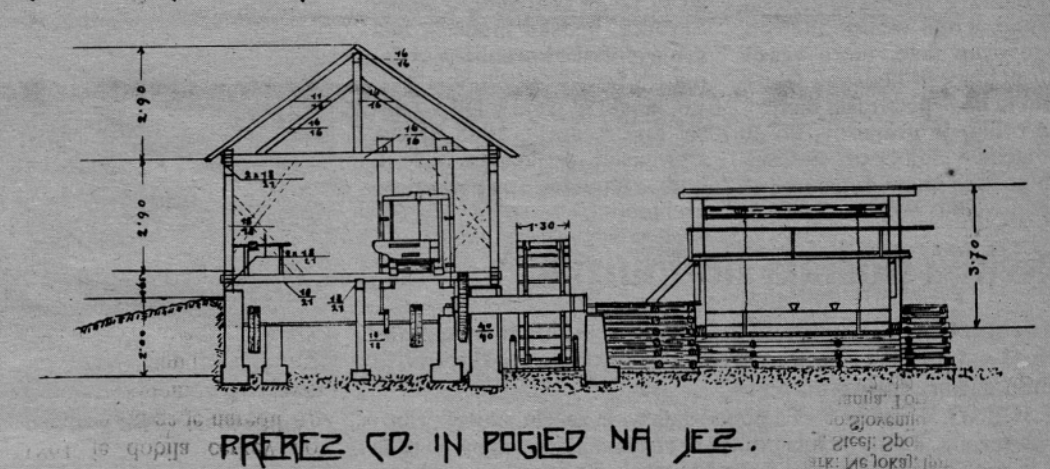
1858 je bilo sklenjeno, da bodo staro cerkev porušili in tam zgra-

ti! Namesto, da bi družba kot celota hotenja posameznikov graditi svojo elektrarno podprla, saj bi tako v predelih, bogatih z vodnimi tokovi, veliko razbremenili javne elektrarne, pa so zahtevali na desetine raznih potrdil in drugih visokodonečih izjav, tako je seveda vzelo sapo marsikateremu bodočemu graditelju. Skratka, kdor je le mogel pristaviti svoj »piskrček«, ga je in uspeh je bil temu primeren.

Seveda je od nekdaj bilo treba vodne naprave prijaviti oblasti, ki je nato odredila razne pogoje, vendar pa je ena sama komisija treh ljudi na kraju samem odločila.

Naj opišemo primer iz leta 1910. Ivan Hudej iz Tera je zaprosil pri mozirski ekspozituri celjskega glavarstva za dovoljenje postaviti mlin na svoji parceli v Juvanskem grabnu. Po treh mesecih je bila že izdana odločba na temelju ogleda komisije. Načrt, ki je bil zelo enostaven, nosi datum 7. 9. 1910, to pomeni, da je bil na ta dan strokovno potrjen. Načrt obstaja iz dveh zornih kotov, naris in prerez celotne naprave. V oblastni odločbi med drugim piše: ... »Na podlagi čl. 79. postave z

NA KLANČNIKA U OKRAH.

Nekdanje vodne naprave so bile trpežne in dobro narejene. Načrt pričujoče je narisal znani mojster Franc Deleja iz Mozirja okoli leta 1921

dne 18. 1. 1872 je nameravana naprava v vodnopravnem oziru dopustljiva in se sme izvršiti.«

Med navedenimi pogoji za gradnji mlina navaja odločba:

Jez mora biti narejen kot stalna vodna naprava in naj bo visok 20 cm nad označbo komisije (zaznamek na poleg stoječi smreki). Desno obrežje nad jezom se mora zavarovati s plitvo kamenito škarp. Na tem mestu mora biti narejena brv, ta naj bo najmanj 50 cm višja od visokega toka vode. Oba mlinska kamna se morata takoj ustrezno ustaviti, za kar mora mlin imeti potrebno napravo. Mlin se mora narediti točno po predloženem načrtu in v roku treh let po odobritvi, sicer dovoljenje propade.

Lahko bi rekli, da so navodila dokaj enostavna in natančna.

Ni kaj, hitro in enostavno so nekoč uradovali! Pa se je ob tem marsikateri tedaj postavljeni mlin še danes ohranil. Tako bi bilo tudi z žagami in kmečkimi elektrarnami, če ne bi »moderno življenje« vse, kar je bilo staro, zavrlo. Dobro, če bi ob tem ustvarilo novo!

Pripravljamo razstavo načrtov vodnih naprav v naši dolini, ta bo, kot vse kaže, v Muzeju revolucije v Celju. Strokovnjaki trdijo, da bo zelo zanimiva, tudi za današnje strokovnjake gradbenih in strojnih strok. Marsikdo se bo lahko prepričal, da je mogoče marsikaj dobro narediti, ne da bi priprave več stale, kot sama gradnja...

A. Videčnik

Veterinarsko dežurstvo

19. 11. do 25. 11. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
26. 11. do 2. 12. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-769
3. 12. do 9. 12. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-410
10. 12. do 16. 12. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
17. 12. do 23. 12. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-769
24. 12. do 2. 1. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-410
3. 1. do 6. 1. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-769

Dežurna služba Elektro Celje Nadzorništvo Nazarje za mesec december 1990

Od 26. 11. — 2. 12. Jeraj Franc, Prihova, tel. 831-910
Od 3. 12. — 9. 12. Nadvežnik Srečo, Nizka, tel. 831-706
Od 10. 12. — 16. 12. Lever Peter, Paška vas, tel. 884-150
Od 17. 12. — 23. 12. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877
Od 24. 12. — 30. 12. Tratnik Franc, Pusto polje, tel. 831-263
Od 31. 12. — 6. 1. 91 Nadvežnik Srečo, Nizko, tel. 831-706

V slučaju kakšnih sprememb pokličite Elektro Celje, tel. 25-841, kjer dobite vse potrebne informacije.

Kino »Dom« Mozirje v decembru

1. 2. SMRTONOSNI PLEN — ameriški film — akcijski
6. MAŠKARADA — ameriški film — kriminalni
8. 9. PRIČO JE TREBA UBITI — ameriški film — kriminalni
13. POPOLDANSKE STRASTI — ameriški film — erotični
15. 16. RAZGIBANI PONEDELJEK — ameriški film — triler
20. KO JE HARRY SREČAL SALLY — ameriški film — ljub. komedija
22. 23. MANIJAK — ameriški film — triler
27. BREZNO — ameriški film — znanstvena fantastika
29. 30. IZGANJALCI DUHOV II. DEL — ameriški film — komedija

Kino »Jelka« Nazarje v decembru

1 — 2 BARBARI, ameriško italijanski film — akcijska komedija
5 DUH GOLEGA TELES, ameriški film — erotični
8 — 9 KARATE KID III. DEL, japonski film — karate
12 DŽEMS BOND JE BIL ŽENSKA, ameriški film — akcijski triler
15 — 16 SAJGON, ameriški film — akcijski
19 KRATKO SREČANJE, ameriški film — erotski
22 — 23 LOV NA DRAGULJE, ameriški film — kriminalka
26 MAŠKARADA, ameriški film — triler
29 — 30 POLICIJSKA AKADEMIJA VI. DEL, ameriški film — akcijsko zabavno

Kino Ljubno v decembru

1. — 2. XII. VRZI MAMO Z VLAKA — komedija
8. — 9. XII. UMRI POKONČNO — akcijski film
15. — 16. XII. MIKROKOZMOS — znanstvenofant. film
22. — 23. XII. WALL STREET — drama
28. — 30. XII. POPER IZ MIAMIA — trdoerotični film
29. — 30. XII. NOČNI SKOK — kriminalka
Pred Novim letom bomo predvajali še otroška filma RACMAN JAKA IN NJEGOVA KLAPA — ameriški film, risanka
KEKEC — slovenski otroški film.

Nove knjige v občinski matični knjižnici

I. MLADINSKA LITERATURA: Lainšček: Čiren čaj in juha kokos pokos kvak kvak, Prevrt: Pismo s Potepuških otokov, Novak: Nepovabljen rožnati gost, Hill: Kje je Piki, Pikijev rojstni dan, Pikijev prvi prehod, Blyton: V pasti — 10. del 5 prijateljev, Konjajev: Neje z drobnovivke, Muster: Pustolovščine Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika 6., 7., 8. del, Sedlak: Blek junak, Enci benci na kamenci — izštevanko, Enciklopedija vprašanj in odgovorov: Kako, Walpole: Zrak, Walpole: Voda, Walpole: Svetloba, Burnie: Kako delujejo stroji, Parker: Letenje.

II. LEPOSLOVJE: Konsalik: Klinika upanja, Conran: Divjakinja, Holt: Prekletstvo faraonov, Javor: Kdo me sili tebe ljubiti, Fantazija: antologija znanstvene fantastike, DuMaurier: Kréma Jamaica, Michener: Karavane, Clark: Ne jokaj, ljubica, Doctorow: Billy Bathgate, Cookson: Past brez vabe, Gilevski: Zoja, Steel: Spomin.

III. STROKOVNA LITERATURA: Za konfederarno Slovenijo, Rupel: Slovenske slovesnosti in vsakdanjosti, Savli: Slovenska država Karantanija, Tory: Ptice na Kosovu, Keane: Despotičem in demokraciji, Lejak: Sam proti njim 2. del, Zbirka Sodobniki: Milena Zupančič, Dimitrij Rupel, Tone Partljič, Milinković&Janković&Tanaskoški: IBM PC Uvod u urad, DOS, BASIC, Neibauer: ABC programa Word Perfect 5.1, Sinkovec: Družba z omejeno odgovornostjo, Tomori: Psihologija telesa, Gjut: Igra z gibi, Lorbar: Pisarniško poslovanje, Potanknjenci (Moje sobne rastline), Začimbe za pestrejši okus, Kolači in torte, Pirč: Sušenje sadja, Betetto: Hokey na ledu, Koshofer: ABC fotografije, Šhasha: Zagonetne dogodivščine dr. Ecce, Renčelj: Suhe mesnine-narodne posebnosti, Čebeljka lekarna, Kolar: Poem ekstaze — Avtobiografija, Jež, Lipovšek: Pregled in opis glasbil, Kmecl, Marko: Slovenija brez gozda? Obup!, Mlinšek: Pra-gozd v naši krajini, Filmska komedija, Bled: Franc Jožef

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SZ občine Mozirje — Glavni in odgovorni urednik Rajko Pintar — Tajnica urednika Mija Pavlin — Fotografiska priprava Ciril Sem — Tehnični urednik Niko Kupec — Telefon (063) 831-850 — Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje številka: 52810-678-54000 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu — Stavek, filmi in prelom DIC, tozd Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

(2. del)

di vsa mizarska, ključavničarska in steklarska dela pri cerkveni stavbi.

1861 je dobila cerkev nov glavni oltar, ki ga je naredil Andrej Cesar, s kipom sv. Miklavža, ki ga je na Dunaju izdelal Hanns Gasser, in novo prižnico, na Brezju je cerkev kupila stare, popravljene orgle, nove pa so bile tudi cerkvene klopi in omara v zakristiji.

OPOMBE: (1) Najzgodnejši vžitacijski zapisnik za naše kraje je iz leta 1631 in je skupaj s poznejšimi imenitien vir za opis stanja posameznih cerkvenih stavb in njihove opreme za čas, ko drugih pričevanj sploh ni. — (2) V izvirniku: in Libiji. Zapisnik je napisan sicer v latinščini, vendar je vsaj v imenih kar zelo tudi slovenski. — (3) En funt je 0,56 kilograma.

Uvod, prevod in opombe Peter Weiss